

ДАШИРАБДАН БАТАЖАБАЙ

УРБААНАЙ УРШАГТА ЯБАДАЛНУУД

Хоёр үйлэтэй комеди

ХАБААДАХА НЮУРНУУД

Урбаан.
Дулма.
Балма.
Улхата хүгшэн.
Бадла.
Найдан.
Лыгдэн.
Ошоо Маамар.
Соловей.
Үбгэн.

НЭГЭДЭХИ ҮЙЛЭ

НЭГЭДЭХИ ҮЗЭГДЭЛ

Нэгэ сонхотой таһалга. Сонхо дээрэнь сэсэгүүд. Саашаа ороһон үүдэн харагдана. Соловей гитара дээрэ романс наадажа, өөрөө ехэл шуналтайгаар дуулана. Саада ханыень хүн нүергэнэ.

Абяан. Хүрөө! Тэсэхэ аргамни халаа!

Соловей. Ганса бэе гозуули! *(ГИТАРАА АБААШАЖА, ХАНАДА ҮЛГЭНЭ).* Хүгжэм сэгнэхэгүй хатанхай зүһэмэг! Энэ бузарһаа боложо, хүгжэмһөө хахасаха аргамнигүй. *(СОЛОВЕЙ ШИБУУ НАЖААЛДААН УРАН НАЙХАНАЙ ЭШХЭРЭЛГЭ ХЭНЭ. НЭГЭ ХЭДЫ БОЛООД, ДАХИН ХАНА ТОНШОБО).*

Абяан. Гургалдай бэшэ, гахай гээшэш!

Соловей. Ть-фу, энэ зүнэгһөө яажа халаха юм бэ!

(Газаа шууян эхилшэбэ).

Абяан. Үдэр, хүнигүй гитара хонгиргожо, эшхэржэ байһанһаань боложо, шүһанаймни даралта нэмээ! Давлени, давлени гэхыемни ойлгоно гүт?

ОШОО МААМАРАЙАБЯАН Тан шэнги пенсидэ гараад миин хэбтэнэгүй, ажал хэнэ ха юм!

Абяан. Пенсидэ гэнэ гүш? Миин хэбтэнэ гэнэ гүш? Нам шэнгээр габьяа хэнэн хойноо хэлэгты! Наһан соогоо хүдэлөөб, һамгашье бэдэрхэ сүлөөмни болоогүй!

ОШОО МААМАРАЙАБЯАН халагтыл даа саашаа!
(Ороно).

Абяан. Газетэдэ бэшэхэб! Мүнөөдэртөө Москва хүрэтэр аноним бэшэхэб!

Соловей *(ХАШХАРНА).* Аноним бэшэнхаар, роман бэшыш! Би саарһа үгэхэб!

ОШОО МААМАР . Орхил даа саашань! һарьба урал дээрэхи һахалынь харахадаа бөөлжэхэмни хүрэдэг! Миин ябахыень харахада, хитайлгажа, тэнэгшүүл бэшэ аал!

Соловей. Үшөө гимназида һураһан хүнби гэжэ найрхадаг лэ!

ОШОО МААМАР . Шэнэ гэртэ ороһоор, харин би давленитэй болоно аа гүб! *(СҮҮМХЭТЭЙ ЮУМЭЭ СААДА ТАҢАГ РУУ АБААШАНА).* Тэрэ үүдээр орон сасуумни... *(НААШАА ГАРАНА)* доододабхарай һамган «уһаяа бидэн дээрэ гоожуулнат!» гээд лэ хараажа оробо.

Соловей. Теэд хэн зэмэтэй юумэб? Манайшье кухнийн шгукатурка уһанһаа боложо уһаа бэшэ гү?

ОШОО МААМАР . Энэ бузар гоожодог уһанайнь соргын түлөө хүлэйнгөө холотор домоуправлени харгылааб. Үшөөгэртээ ерээд, эдэнээр хэрэлдэжэ бээе тамалхаш!

Соловей. За, Маамарни, шэхээ бүглөөд лэ хэрэглэнгүй ябажа үзыш даа! *(ХАЛТА ХАСАРЬЕНЬ ОЗОНО).* Би химчистка ошоод ерэхэмни! *(Гарана).*

ОШОО МААМАР . Түргэн ерээрэйл даа. Хайран гоё гэрнүүдые баряад, кран соргыень хүсэд хэнгүй, ханыень

налхинай орожо байхаар орхижорхиходонь хэн зэмэтэйб!
Үүдэ алхаханаа эхилээд лэ үнөөхил һамгадаар
тоосолдохобди. Теэд манай хэлэнһээхана зузааржа, кран
соргоорни уһан гоожохоео болихо бэшэ бшуу. (Сонхо
дээгүүрхией аршана. Үүдэнэйнъ хонхо дуугарна). Орогты,
орогты!

Урбаан. (ТРАНЗИСТОРНА РАДИОПРИЕМНИК МУР
дээгүүрээ шагтагаланхай, томотүхэреэнээр орёоюн
электрын провод гартаа углаад, гоё барюултай
тулуур туланхай юумэ ороно. Тэрэнэй приёмник утаар
татаһан буряад хүгжэм наадажа ябана. Урбаан үүдэндэ
зогсод гээд, приёмнигойнгоо хүгжэм доро мэндэшэлнэ).
Мэ-э-эндү-ү сайн!

Ошоо Маамар (энеэнэ). Тамнай яагаа гоёор
мэндэшэлбэ гээшэбта? Орогты, һуугты! Хуушан зандаал ха
юмши даа!

Урбаан. Нэгэ зааханаар хоолойнгоо мохи гаргаһан
аад, хэр зэргыень үзэнэ хаб даа! (Проводагаа саашанъ
хаяжа, приёмнигоо стол дээрэнъ табина). Халаг даа,
залуу наһамни хүл дороһоомни урдаад лэ уһан шэнгээр
арилжа байна.

Ошоо Маамар . Бээе һула табижархёод лэ, дэмы
һанжаһан дээһэн шэнги сэрбэжэ ябаха болоо һаа, өөрөө
мэдэнгүй үбгэрдэг юм бэшэ гү. (Урбаанай приёмник
хүхюутэй түргэн хатар наадажа захална).

Урбаан. Зүйтэйшье юумэ хэлэбэ хаш! Эх, басагаашха,
нэгэ заахан хатар хээд абая! (Маамарые урина).

Ошоо Маамар. Би шадахагүйб!

Урбаан. Юу?. Городой хүүхэн аад, хүдөөгэй хүнтэй
хатархагүйб гэжэ гү? Урбаанда юу хамаа байхаб, гансаараа
хатаржа энэ болоо ха юм! (Сээжэеэ шэцэрүүлжэ байгаад,
үбдэг дээрээ һууханаа наашабээе һалгануулан хатар
хэнэ. Гэрэйнъханые дахин нүергэнэ. Урбаан сошордон,
хатараа болино).

Ошоо Маамар . Яаһаншье юумэ гээшэб даа!

(Урбаанай приемник болжюулна).

Урбаан. Юун болооб?

Ошоо МААМАР . За, үбгэн гимназист... Хүршэ үбгэмнай дэмырнэ даа.

Урбаан. Абяанда дурагуй юм гү?

Ошоо Маамар. Тиимэ, давленинь хүдэлшэдэг юм.

Урбаан. А-а, тэрэниешни аргалхада бараг байха. Колхозой олон хониной мааралдаан соо хахад үдэр хаажархихадашни, хүгжэмһөө байха, хүнэй хашхархые дуулахаяа болёод ерэхэ бшуу! *(Хоюулаа энеэлдэнэд).*

Ошоо МААМАР . Энэ үбгэн шэнгээр залуу зондо атаархаж, хайн юумэндэ хоролхожо хүгшэрдэггүй хаа хайн лэ байгаа.

Урбаан. Манайшни нютагай үбгэд үйлсэ зайжа, үргэ хоб бэдэрдэг бэшэ аад, мүнөөшье дуугаа дуулаһан зандаа ха юм. *(Хүлэйнгөөхурган дээрэ шахуу аргааханаар ошоод, ханадань шэхээ няажа шагнана).* Пэй, хэрхиржэ байһан арсалан шэнгээр хурхиржа байнадаа. Бишни нэгэ дуу аргаахан дуулажархихамни. *(Аргаахан дуулана).*

Үбһэтэй, ногоотой нютагтай аад,

Үбэлэйнь болоһые мэдэгшэгүйб

Үендөө жаргалтай ябаһан аад,

Үбгэншье болоһоноо мэдэгшэгүйб.

Ой, ha-ha-ha-a! Тээд намайешни ойлгоногүйл даа!

Ошоо МААМАР . Би нэгэ басаганай ондоохоноор дуулахыень шагнаа һэм.

Урбаан. Һэ, яагаа гайхалтай юм? Наһатай болоһоноо шанална гү?

Ошоо Маамар. Нонирхоо хаатнай, дуулаад үгэхүүб!

Урбаан. Энэмнайл хэсүү гоё бшуу! Дуулалши!

Ошоо Маамар. *(аргаахан дуулана):*

Үглөөнэй шаргал нарые

Үндэрэй орой халхална

Үелмөөр залуу наһьемни
Үбгэн Урбаан хүлгүүлнэ...

Урбаан. Хүрөө, хүрөө! Юун пэхүүн дуун гээшэб! Энэл хэрэгээр би шамдаа ерээлби даа. Үнөөхи Дулмамни город ерэнхэй. Али танайда ябаа һэн гү?

Ошоо Маамар. Үгы, танһаал һая дуулажа байнаб.

Урбаан. Хайшаа жэгтэй юумэ гээшэб! Ямар нэгэн харагдахагүй утаһаар уяатай юумэдэл, Дулмын ошоһон тээшэ минии зүрхэн тэгүүлнэ. Тэрэнэй город ерэхэдэ, баһал город ерэхэ дурамнихүрөөд... теэд ажал хүдэлмэридөө дарагдашоод, үшөө нэгэ бага мартаад байһымни, эдэ залуушуул...

Ошоо Маамар. Залуушуул яагааб?

Урбаан. Клубынь галгүй болоо! Энэ тэрэ хэрэгсэл дутаад, би город ерэбэб. Ерэбэшье гэжэ даа, автоматическа станцимнай һара ошоод юумэ асартарнь, уһаа уруудаһан Урбаан арбаад гаран метр провода баринхай ябаха хаб! Тэрэнэй хажуугаар өөрымни хэрэг баһал бартахийн тунгаагһаа һайхан үнэргарганагүй.

Ошоо Маамар. Ямар тиимэ үнэртэй хэрэг гээшэб!

Урбаан. Шимни Дулмын һанаха хани нүхэрынь гээшэш!
(Дүтэлжэ һууна). Тэрээндээ хэлэжэ, ойлгуулжа үгыш!

Ошоо Маамар. Зай...

Урбаан. Тэрэ Дулмын нагаса эхэнь гэжэ эбэргүй шүдхэр! Тэрээнһээ боложо Дулмамни намдаа буруу хараа. Мүнөө тэрэмнай гахайн мяха худалдахаяа город ерэнһан аад, «Колос» гостиницада тогтонхой.

Ошоо Маамар. Тиигээд?

Урбаан. Тэрэмни город ерэнһээр бүри зангаа хубилшоо. Тэрэ бузар нагаса эхэнь намайе Хара Жалматай холбожо хоб тараагаа. Үнэр тараагаа.

Ошоо Маамар. Тэрэ Улхата хүгшэн юундэ тиитэрээ танда дурагүйдөө юм бэ?

Урбаан. Намайе наһатай болоһон золиг гээд лэ

алахаяа байна. Тэрээндэ найниие хэхэ гэжэ наймһараан соогоо гахайень эдеэлүүлэн гэнээмни үхэшөө.

Ошоо Маамар. Яагаад?

Урбаан.Хартаабха шанаад, халуун зандань эдюулһэмни үхэшөө. Угайдһаа би өөрөө халамгай байгаад... Юрэдөөл юумэ болоо даа!

Ошоо МААМАР . Би танай орондо һаа, һалаабша табяад лэ арилгха һэм!

Урбаан. Хэндэ? Нагаса эхэдэнь гү?

Ошоо Маамар. Тиимэ.

Урбаан. Иигэхэдээ юу заажа байна гээшэбши! Улхата хүгшэндэ һалаабша табижа үһэндөө гал аһаанхаар, Маха Гала бурханай нюдэ руу хургаа хэбэлни дээрэл! Ть-фу, хажуугаар энэсагаан үһэмни...

Ошоо Маамар. Одоол бишни эндэ туһалаад туршаһууб!

Урбаан. Юу хэлэнэш?

Ошоо МААМАР . Манай артистнуудай гастрольдо ябахатаа хилын саанаһаа асарһан амаргүйхэн лэ будаг байха. Үһэнэйтнай дороһоо сайхаһаа наана, толгойтнай хуухатаяа хамта харлашаха ёһотой.

Урбаан. Хамаагүй, асар наашань!

Ошоо МААМАР . Энэ сагтаа *(ЗААХАН ТУАЛЕТНЭ ХАНЗА онгиргоно)*.

Урбаан *(ХАЖУУДАНЫ ЕРЭЭД, ХАНЗА РУУНЬ УЛЫШЭНХЭЙ юумэ дуу дуулана)*.

Набшатайл ногоотой нютагтай аад,

Намарайл болоһые мэдэгшэгүйб.

Наһаараал жаргалтай ябаһан аад,

Наһатайл болоһоноо мэдэгшэгүйб.

(Ошоо Маамарай мүрэ эльбээд абана).

Ошоо МААМАР . Тадхай, саашагты! Минии Гургалдаие ямар жүтөөрхүү гэжэ һананат! Иигэхыетнай хараа һаа, юушье хэхэдээ болохо.

Урбаан. Иимэл даа, үбгэн гүүлэ гүүлэхээр, зүрхэмни холошоо! Үшөө нэгэ дахин тиимэ үгэ дуулаал наа, тээ тэрэ проводагаар... (Хүзүүгээ хургаараа зураад, өөдэнь заана).

ОШОО МААМАР . Урбаан, аха зүнгөө табитараа дурлаашье наа, тэнэг боложо бү наадагты! (Үнөөхи ханзаханаа онгиргоно).

Урбаан. Би нааданагүйб! (УТА ТУЛУУРАЙНГАА БАРЮУЛ ШҮРЭБӨӨРНЬ ЭРЬЕЛДҮҮЛЭН НУГА ТАТАЖА, ХҮНДЫ ЭШЭ СООНЫ ХЭЭТЭЙ ЯБАҢАН АРХИНАА УУНА). Ай, досоомни нэб гэшэбэ! (Барюульиень һөөргэнь шүрэбдэнэ).

ОШОО МААМАР (ГЭДЭРГЭЭ ХАРАНА). Энэ яагаа һонёор архияя нюугаад ябана гэшэбта?

Урбаан. За, яахашниб, энэ үбнэ хуряалгын үедэ шэлтэй архи сэлсэгэнүүлжэ болохогүй бшуу. (ПРИЁМНИГОО ХОЛБОЖО, ХҮХЮУТЭЙ ХҮГЖЭМ НААДУУЛНА).

ОШОО МААМАР . Үшөө аргаар боллогты! (Урбаан ХҮГЖЭМӨӨАЛИДХАНА). Зай, бишье тандаа баһа нэгэ юумэ оложорхибо түхэлтэйб! (ЖЭЖЭХЭН ШЭЛ СОО ХЭНЭН ЮУМЭ ҮГЭНЭ). Энээниие нэгэ хүнэг халуун уһан соо хээд, худхажа худхажа, нэгэ час тухай болоод лэ толгойгоо угаажархёоройгты!

Урбаан. Зай, зай! Үһэмни хаб-хара болошохо гү? (Тэрэниинь абана).

ОШОО МААМАР . Тиихэ. Турлааг харахан үһэтэй, туун алаг зүрхэтэй болоод согсолзожо ябахадатнай, Дулмаһаашье болохо басагад хойноһоотнай гүйлдэхэ бшуу.

Урбаан. һайн, һайн даа! (ОШОО МААМАРЫЕ ТЭБЭРИЖЭ, ХАСАРЫНЬ ТААЛААД АБАНА. ЭНЭ ҮЕДЭНЬ СОЛОВЕЙ ОРОЖО, ҮҮДЭНДЭ ЗОГСОШОНО).

ОШОО МААМАР . Зай, Урбаамни, иигээд лэ үргэ хэлэнһээ айнгүйгөөр, мүнөө хэлсэһэнээ бүтөө! Хамаагүй, хорёод аха гэлсэжэл байг! Айха юумэн үгы!

Соловей. Айха юумэн үгы гэнэ гүш?

Урбаан. О-о, Гургалдай орожо ерэбэл! (Урдаһаань ошожо, гараа һарбайна).

Соловей. Хожом! (ГАРААУРБААНДА ҮГЭНГҮЙАЛАД ГАРАНА). Зай, «айха юумэн үгы» гэнэ гүш? (Шэг заланхамган тээшээ ошоно). Юу абяагүй зогсообши?

Ошоо Маамар. Хүсэд ойлгоогүй аад, хүниие бү зэмэлэ.

Соловей. Озолдожо байхыетнай харахааа сааша яахабиб!

Урбаан. Гургалдай, бү сухалда! Би шамда үныень...

Соловей. Юу? Үшөө би шамтай хөөрэлдэжэ байха гүб?

Урбаан. Халта бээе барииш, би...

Соловей. Юу? Бээе бари гэнэ гүш? Эндэхээ тонил! (Үүдэрруугаа хургаараа заана). Арил гэнэм!

Урбаан. Арилхадамнишье болохо! (Стол дээрэ байхан радиоприемнигоо пиршаганатар абаад гарана).

Соловей. Харыт, үшөө хүгжэм табижархёод, намгымни таалажа байбал!

Ошоо Маамар . Хүндэ нэгэшье үгэ хэлүүлхэгүй хадаа хэрүүлдээл шатажа байгыш даа. (Урбаан һөөргөөорожоерэнэ).

Соловей. Баһа юундэ ерэбэш? Тарахынхия таалалдахаяа мартаһан байгаа гүш?

Урбаан. һалал даа саашаа! (Углууда хэвтэхэн проводагаа абаад гарана).

Соловей. Ойлгобо гүш? (Маамарта дүтэлжэ, алыгая дэлгэнэ). Хүнэй эзэгүйдэ намгыень гардаад, һүүлээрнь эзэниень доромжолжо ябаха эрхэ хэн энээндэ үгөөб!

Ошоо Маамар . Тэрэ «намгыень гардаад» гэхэн үгэшни юун гээшэб?

Соловей. Шамайе таалажа байхыень хараад, юун гэхэ байгаабиб?

Ошоо Маамар . Тэрээхэн «гардаад» гэхэн үгэшни юун гээшэб? (Соловейдэ туласа ерэнэ). Абяагүй байна гүш?

Соловей. Энэмнай иихэдээ юун боложо байна гээшэб?! Ши зэмэтэй бэшэ, би зэмэтэй гүб?

Ошоо Маамар. Ши, ши зэмэтэйш! Би эхэнэр хүн гээшэб!

Юумын ушар удхыг хүсэд ойлгоогүй аад, намайг хардааш!
Доромжолоош! (УЙЛАГАНААД, СААДА ТАНАГ РУУГАА
ОРОШОНО).

Соловей. Бархира, нүдөө тэнэ бархира!

Ошоо Маамар (СААДА ТАНАГНАА ГҮЙЖЭ ГАРАНА). Юун
гэнэш даа? «Нүдөө тэнэрэ» гэнэ гүш? Намайг нохор
болгоод, альярхажа ябахаяа ханаа гүш?

Соловей. Иихэдээ юу хэлэбэ гээшэбши? Би хюмһанай
харын зэргээр халихайтаа хэн гүб? (ОШОО МААМАР ТЭЭШЭ
ДОБТОЛНО). А-а?

Ошоо Маамар . Намһаал арюун сэбэр эхэнэрыг
олохогүйш! Юрэдөөл бү морхогоно!

Соловей. За, юуншьегэжэ нэрэ гаргажа бай, би
шамдаа гомдодоггүй ха юмбиг даа. Энэ хүршэ үбгэнһөө
эхилээд, үнөөхи химчисткэ хүрэтэрөө сухалымни хүргэнэ ха
юм. Костюмымни арилгаагүй зандаа!

Ошоо Маамар . Иимэ, иимэл хэн минии морхоодии!
(ХАЛТА ТААЛАНА). Үнэхөөрөөшьегэ, баарһамни, сухалдангүй
яхаб. Тэрэ химчисткэдэшни би ошоожо хөөрэлдүүжэб.
Гансал орой болотор хаянай зайгуулладаг болоош!
Тэрэнээл ойлго.

Соловей. Ажал, ажал гэжэ бү мартыш!

Ошоо Маамар . Тиимэ, тиимэ даа! (ҮҮДЭНЭЙ ХОНХО
ХАНХИНАНА).

Соловей. Орогты!

Бадла (ОРОНО). Сайнууд!

Ошоо Маамар . Сайн! (СТУЛ ТАБИЖА ҮГЭНЭ). Бадла,
наашаа нуугыш!

Бадла. Үгы даа, би яаража ябанаб.

Соловей. Баһа энэмнай хэн гээшэб?

Бадла. Маамарай нютагай хүм даа.

Ошоо Маамар. Город миил ерээ гүш?

Бадла. Уушхаяа шалгуулааб.

Ошоо Маамар. Ай баарһан, уушханшни хайн гү?

Бадла. Хайн боложо байна гэнэ.

Ошоо Маамар. Болоо, болоо.

Соловей. Уушхаяа яагаад шархатаһан хүмта?

Ошоо Маамар . Энэмнай баатаршалга харуулһан хүн ааб даа!

Соловей. Ямар? Горсад соогуур һээшэлдээ гү?

Ошоо Маамар . Ходол залуушуул тухай мууень бодожо байгшабши?

Бадла. Юун баатаршалгашье байха һэм. Зүүн хизаарай хилын харуулшанаар алба хэжэ байхадаа нэгэ заахан конфликт соогуур хабаадалсажа шархатаа һэм даа.

Соловей. Аа, зүб, зүб! Нангин хилэээ сахиха байһаар...

Бадла. Тиимэ. *(Ошоо Маамарта хандана)*. Минии эгэшэ ябаагүй гү?

Ошоо Маамар. Үгы, хурагынь бии аад, ороогүйл даа.

Бадла. Хаагуур зайдаг хүн гээшэб?

Ошоо Маамар . «Колос» гостиницада тогтоһон хурагтайл ха.

Бадла. Тиимэл аад, тэндээ үзэгдэнгүй даа. Энэ танда бэшэг эльгээгээ һэн. *(Бэшэг гаргажа үгэнэ)*.

Ошоо Маамар. Хэнһээб?

Бадла. Урбаан город ерэхэ аад сүлөөгүйдөөд, намтай энэ бэшэг эльгээгээ һэн. Би больницаар зайгаад ужаажархёоб.

Соловей. Урбаан! Танай Урбаанһаа элбэг юумэ город дээрэ үгы! *(Ошоо Маамарай барижа байһан бэшэг гарһаань нута татан абана)*. Урбаан гэнэ гүбди!? *(Бэшэгиень задалжа, аман соогоо уншана)*.

Бадла. Ай-я-я-а! *(Толгойгоо һэжэрнэ)*.

Соловей. Нүхэр почтальон, толгойгоо зантагашуулангүй байхадатнай болохо.

Ошоо Маамар. Талада байһан хүниие бү дайрыш!

Соловей. Танай инагай бэшэг уншаад үгэхэдэмни болохо. *(Бэшэгээ шангаар уншана)*. «Хүндэтэ Маамар! Миниингээ хэлэһэн үгэ шимни мартаагүй ёһотойш. Мүнөө

Дулма город ошонхой. Заабол тэрэ шамдаа орохо байха. Ши Дулматай нам тухайгаа хөөрэлдыш даа! Сэгүүл доро Урбаан!» Дуулаба гүт? Сэгүүл доро Урбаан!

Бадла. Теэд юунэнь гайхал болоо юм?!

Соловей. Юу? Шамһаа асуухамни багадаа гү? Арил саашаа гэнэм! Баһа юуниинь ерээд, хүниие һөөргэдэжэ байха болооб! Тэсэхэ аргамнигүй! (*ГЭР СООГУУРАА ХОЙШО, урагшаа алхална*).

Бадла. Харахын зэргэдэ шалюуншаг лэ эрэ байнат! Баяртай! (*Гаража ябашана*).

Соловей. Юу? (*ХАШХАРААД, ХОЙНОНООНЬ ҮҮДЭН ХҮРЭСЭ гүйнэ*).

Ошоо Маамар. Байза, ши Гургалдай!

Соловей. Баһа юун гэхэээ һанаабши? (*ГАРАЙНГАА САГ ХАРАНА*). Ть-фу, ажалай саг дүүрээ! Тэрэ мастерскойгоо хааха хүн аад, эндэ шамтай... шамтай бэээ зобоожо байнам! (*ҮҮДЭН ТЭЭШЭ ОШОНО*). Сагаан самсымни бэлдээд байгаарай! Үдэшын найман сагта баһа суглаанда ошохо ёһотойб.

Маамар. Яаһан барагдахагүй суглаа, хурал...

Соловей. Абягаүйхэн лэ самсыемни бэлдээд байгаарай. Үшөө Урбаан тухайшни хожом хөөрэлдэхэл байхабди! (*Гаража ошоно*).

Маамар. Юун газар дороһоо нэгэ Урбаантай болошобо гээшэбиб! Харин хашхараа хаагалаашье һаа, минии Гургалдай сагаан зантай, удаан болонгүй уур сухалаа тарашадаг һайнтай ха юм. Уураа тараһан хойнонь ойлгуулна бэээб. Байза, самсань бэлэн... Эдее, эдее энээндээ хэхэ болоо гээшэлби даа. (*СААДА ТАҢАГ РУУГАА ОРОХО ГЭЖЭ ЯБАТАРАА ҺӨӨРТӨӨ ЭРЬЕЖЭ, ГЭРЭЛЭЙ УРДА ЕРЭНЭ*). Һэ, һулагүйхэн даа! Иимэл хадамни, энэ морхогор Гургалдаймни жүтөөрхэнэ ха юм! Яба жүтөөрхэжэ байг, эрэ хүн һамгандаа жүтөөрхэхэдөө һайн юм. (*ГЭРЭЛЭЙ УРДА ЭРЬЕЛДЭН БАЙЖА, ҮНЭ, НИДХЭЭЭ ЗАҢАНА. ГАЗАА ХОНХО ханхинана*). Орогты!

Дулма (орон). Маамар!

Маамар. Дулма! Дулма! Дулма! (Тэдэ хоёр тэбэрилдэжэ таалалданад).

Дулма. Зай, хайн гүш?

Ошоо Маамар . Яагаадхиха хэмбибди! Үнинэй хураг бии аад, хаана ябана гээшэби?!

Дулма. Хэн шамдамни дуулгаадхибаб?

Ошоо Маамар. Урбаан.

Дулма. Тэрэ Урбаан баһа энээгүүр ябаа гү?

Ошоо Маамар. Тиигээ. Шамаяал гэжэ ябана даа...

Дулма. Яахашши даа... Миин ниилээд хуухашье байһымнай, минии нагаса эжы тэрэниешни дүтэ харадаггүй... Хэрүүл, шууян...

Ошоо Маамар. Юу тиигэнэш, нагаса эжытээ наһаараа хууха бэшш!

Дулма. Хашартай, хашартай болошоо. Урбаан нагаса эжыдэ ошоод гуйха, бархирха... Зон наада харадаг болошоо.

Ошоо Маамар . Зай, яахамнайб, ерэнхэндэшни баярлабаб... Тон ехээр баярлабаб! (Дулмые дахин тэбэринэ).

Дулма. Байза, бишни... (Сүүмхээ уудалаад, саарһаар орёохон юумэ гаргажа үгэнэ). Бари, бэлэгни гээшэ!

Ошоо Маамар (орёолтотой юумыень абана). Яагаа хүндэ, ямар бэлэг гээшэб?

Дулма. Юрэдөө, ёһын түлөө гахайн мяхан лэ даа!

Ошоо Маамар . О-о, яагаашье хайн юумэб. Баһашье бэрхэ намганши даа. (Саада таһаг руу мяхаяа абаашана).

Мүнөө хүдөөдэмнай баян хуудаг болошоо ха юм! Үхибүүдыншые наа омог, хүхиргөө наа, хаа-яа зариманиинь хулиганууд...

Дулма. Одоол журамгүй үхибүүд город дээрэмнай бэшэ гү? Энэ үдэрнүүдтэ гахайн мяха худалдаһан бэшэ, гурба алхаад лэ гэдэргээ хаража ябаналби.

Ошоо Маамар . Тэдэшни танай хүдөөһөө ерэнэн

хүбүүд. Институдта орохомни гэжэ хэлээд, тарган хониной мяха үргэлэнхэй, табан зуу гэхэдэ хамаагүй мүнгэ халааһаланхай юумэ город ерээд, хоёр предмет үгэнгүй тара буумсаараа, городой гол ресторануудаар уйгаа тараажа захалнад бшуу. Аһан һүүлдэ аба, эжын үгэһэн мүнгэнэй дууһахада, зарим нэгэниинь энээгүүр зайгуултана. Гоё шодогор үмдэнэингөө үбдэгэй соороходо, нүгөө хатуушуулынь харижашье болоо юм бэээ.

Дулма. Тимэшье байжа магад. Манай совхозһоо һурахаяа гараһан олон үхибүүд бии аад, «ороо» бэшэ «унаа» гэһэн һураг ехэнхидээ дуулдагша.

Ошоо МААМАР . Зай, залуушуульше ябаа юм бэээ. Шимни иихэдээ хаагуур ябана гээшэбши?

Дулма. Ерэһэн дары мяхаяа худалдаха сүлөөмни болоогүй.

Ошоо МААМАР . Зүб даа, үдэрынь мяха наймаалааш, харин үдэшэлэниинь?..

Дулма. Үдэшэ болоходонь, залуу хүн хадаа ошохо газараа олоо бээбэ! (*Мэхэтэйгээр энээнэ*). Сэхыень хэлэхэдэ, ерэһээр бишни нэгэ хүнтэй танилсааб.

Ошоо Маамар. Ухайш даа, ямархан хүнтэй?

Дулма. За, бүри шэхээ үргэшэбэ түхэлтэйш.

Ошоо МААМАР . Шэхэн гэхэхээ улам энээхэн шэхэнэйшни һиихэ яһан гоё юумэб? Хаанаһаа оложо абаабши?

Дулма. Намда таарана гү?

Ошоо МААМАР . Олиггүй таарана, миил гал туяа сасаржа байна.

Дулма. Мүнөө городто золгоһон кавалерни абажа үгөө.

Ошоо Маамар. Юу хэлэнэш! (*Һиихыень ошожо үзэнэ*).

Миин яаха аргагүй үнэтэй шулуун ха юм. Бараг лэ сэнтэй байгаа ёһотой.

Дулма. Хөөрэхынь хэбэрээр минишһни кавалер энэ мэтын юумые тоохоор бэшэ хүн янзатай.

Ошоо МААМАР . Яба ябаһаар харгыгаа олоол гээшэш!

Тэрэ шолмоёо гарһаа бү таби!

Дулма. Шимни яагаа ондоохоноор зугаалдаг болошообши?

Ошоо Маамар . Тиигэнгүй яахабиб. Минии нүхэрни хүгжэмэй наадхуур зэбсэгүүдые заһабарилдаг газарай ноён, искусствын хүн ха юм.

Дулма. Һэ, ноён гэнэ гүш?

Ошоо Маамар. «Һэ» гэхэшье юумэ үгы. Минии үбгэнэй «Һэ» гээд лэ байшоо һаа, бүхы театр, филармонинуудшни мухардашахал. Ай, я-я-я! Ехэл ажалтай барһан даа. Заримдаа гэртээ ерэжэ хонохо сүлөөнь болодоггүй.

Дулма. Социалис Ажалай Герой гү?

Ошоо Маамар . Социалис Ажалай Герой гэртээ хонодоггүй юм гү?

Дулма.Һа-Һа-а-а-а, бүри болёо даа! (*Ошоо Маамарай ЧАСЫГАА ХАРАХЫЕ АЖАГЛАНА*). Шимни намайгаа ябаһай даа гэжэ һанашоод байнагүй бээш?

Ошоо Маамар . Юу хэлэбэ гээшэбши, бишни тэрэ Гургалдайдал һанаата болоном. Мэнэ гэнээр ерэхэ ёһотой. Юрэдөө сай унда хэхэгүй, юугээ һууна гээшэбиб? (*Һууриһаа бодоно*).

Дулма. Орхи саашань, сай ундаар яахамнайб, би найман сагта үнөөхитээе ошожо уулзаха хүн һэмби.

Ошоо Маамар. «Үнөөхи» гэхэнээ улам, тэрээнтэй үдэр бүри золгоно гүш?

Дулма. Тэрэмнайшье хэлсээнгүй.

Ошоо Маамар . Нюрга һээрээр үндэр, зохид хүбүүн гү даа?

Дулма. Һээрэйшье утые хүнһөө эрихээр бэшэ, бүри годиштороо ургаһан хүбүүн. Гансал «Һа-Һа-а» гэжэ байжа гэнтэ байтараа энеэхэдэнь дурамни гутаашадаг.

Ошоо Маамар . Тэрэ яагаад орхихо һэм, минии Гургалдай баһал энеэгээд абагша даа. Ажал тухайнь асуугаа гүш?

Дулма. Мартаад байнаб, ямар гээ һэм даа, нэгэл

«бюродо» хүдэлдэг хэбэртэй хэлээ нэн.

Ошоо Маамар . Тиигээ наа тэрэмнай ухаангүй томо ноён гээшэ гү? Шамтаяа уулзахаяа машинаар ерэнэ гү? (*Шэбэнэн тооной асууна*).

Дулма. Мүнөө дээрээ трамвайгаар ябана ха.

Ошоо Маамар . За, тэрээгээр яахамнайб, трамвай баһал сахаригтай ха юм! Тэрэнэйшни нэрэ хэн гэжэб?

Дулма. Илюша гэдэг лэ даа.

Ошоо Маамар. Һэ! (*Уралаа жэмылгэнэ*).

Дулма. Яабаш?

Ошоо Маамар. Бирагүйхэн лэ нэрэ байна даа.

Дулма. Илья гэжэ гү?

Ошоо Маамар . А-а, Илья болоно бшуу. Нүхэр, миин шашалдажа нуунхаар Ильягайнгаа түлөө... (*Саада таһаг руугаа гүйжэ ороно*).

Дулма. Ханимни городто байдагшье наа, намдаал адлирхуу зандаа юм хаш даа!

Ошоо Маамар (*Гаража ерэнэ*). Ильягайнгаа түлөө энээхэниие... (*Нэгэ шэлтэй улаан архи, хоёр яблоко асарна*).

Дулма. Шини Гургалдай архи уудаг гү?

Ошоо Маамар . Үгы, балгашье уудаггүй. (*Томо бокал соо архияа аягална*).

Дулма. Мини Илюша баһа уудаггүй.

Ошоо Маамар . Архи уудаггүй зоной түлөө бидэнэр уужархия! (*Тэдэ хоёр хундагаяа мургэлдүүлжэ, архияа уунад*). Шимни тэрээндээ аргагүй дурлашоо янзатайш.

Дулма. Хүнэй дурлажашье ядахаар бэшэ. (*Шэлтэй архияа абажа, саарһыень харана*). «Анапа», ть-фу гэжэ даа, арбан зургаан градусай «Анапа» уугаад ногтогдоно аа гү? Нэгэ уулзаһанайхиие, үе залуу ябаһанаа һанажа дуу дуулажархия!

Ошоо Маамар. Дуулая, дуулая! (*Хамтадаа дууланад*).

Набца сэсэг намаа соо

Наран өөдэ үндыгэн,
Айдар халуун дурье
Альган дээрээ үргэсэн
Уужам Буряад дайдымни
Улаан-Үдэ найхан даа.
Уужам Буряад дайдымни
Улаан-Үдэ найхан даа

Дулма. Ши бидэ хоёр наһатай боложошье ябаа наа, хоолойхонууднай яһалал хонгёонууд бэшэ гү? Аа?

Ошоо Маамар . Би үни холыншье дуу дуулаагүйб. Гэр соогоо эдее уһаа бэлдэхээр, самса сарафанаа угаһаар байтарни саг ябашанал даа.

Дулма. Хаял даа, нүхэр! Хонон үгы болодог үбгэнэй барлаг болоо гүш? Хадамда гараа юм наа, нэн түрүүн үбгэнөөл бажуухадажа нураха юм! Ойлгоо гүш, бажуухадажа гэхымни. (*ГАРАА ХИИДЭ НАРБАЙГААД, ХУРГАНУУДАА бажуулдуулна*).

Ошоо Маамар. Ай-я-я-я, хатуул байнаш даа!

Дулма. Хатуурхана бэшэ, зүбынь хэлэнэб. (*Сагаа харана*). Ай, шашаһаар байтарни болзоото сагни тулашоо!

Ошоо Маамар (*БАҢА САГАА ХАРАНА*). Ой, үнэхөөрөөшье... (*ҮНӨӨХИ АРХИИНГАА ҮЛӨӨДЭГЭ АЯГАЛНА*). Зай, уужархия!

Дулма. Үгы, би уухагүйб. Ябахамни!

Ошоо Маамар . Тиигэ, тиигэ! Соловей ерэхэ болоо. Шадаа наа тэрээнээ наашань абажа ерэ.

Дулма. Бурантаглаад абажа ерэнэ бээзб! (*Үүдэн тээшэ ошоно*).

Ошоо Маамар (*ХОЙНОҮООНЬ ОШОНО*). Илюшяа абаад лэ ерэ! Тара-ра-ам хэхэбди! (*ДУЛМА ГАРАЖА ОШОНО*). Хүйхэр лэ хүн гээшэ даа! (*ГЭРЭЛЭЙ УРДА ОШОЖО, ҮНЭЭ ЗАНАНА*). Ганса Дулмашье хүйхэр бэшэ, бидэ эхэнэрнүүд бүгэдөөрэн лэ хүйхэрнүүд гээшэлди даа. Нэгэ найн туфли абаха болоо наа, мянга дахин хэмжэхэ, шалгаха байхабди. Арай гэжэ

хадамда гараха болоо наа, дайралдаханиинь хаанаб гээд лэ дүүрээ. (Столгойнгоо хажууда ошоно). Яагаа зосоомни зохидхон болоод байнаб даа. (Өөрынгөө рюмкэтэй архи уужархина). Инаг дуран гээшэмнай харанхы хүни харбаһан годлидол адли ха юм. Үдэр болоһон хойно ошожо хараагүй сагтаа, туданан болиһоноо мэдэхэгүйш. Би мүнөө өөрынгөөшье ябадал заримдаа ойлгоногүйб. Энэ Гургалдайтай хамта нууһаар...

Соловей (орону). Гургалдайтай яагаа гэнэш даа?

Ошоо Маамар (ногтуушаг юумэ, ганханаар урдаһаань ошоно). Шамайгаал магтаа бэээб.

Соловей. Зай, эдээмнай бэлэн гү?

Ошоо Маамар. Танда эдээ хэхэ сүлөөмни болоогүй!

Соловей. Юу? (Ошоо Маамарай урдаһаа сэхэ харана). Байзалши... ши... Наашаа, амилалши!

Ошоо Маамар . Юун болоо юумэб, маа, унхида! (Урдань ержэ үлээнэ).

Соловей. Пэй! (Гэдэргээ болон сасуу стол дээрэ байһан шэл харажархина). Энэ, энэ хэнтэй архи уугаабши?

Ошоо Маамар. Гансаараа уугааб.

Соловей. Намае нохор гэжэ ханаа гүш? Тэрэ хоёр рюмкэ байна бэшэ гү?

Ошоо Маамар . Хоюулаашье ухадамнай юун болоо юумэб?!

Соловей. Ихэдээ юун боложо байна гээшэб! Үнөөхи Урбаантаяа архидаа гүш?

Ошоо Маамар . Юун нэгэ Урбаантай болообши! Урбаантайсье уугаа наамни, яаха хүмши?

Соловей. Би бэшэ, ши Урбаантай болоош! Эзэгүйдэмни таалалдажа, нюусаар бэшэг абалсажа, ажалдаа ошохо зуурни архидажа байхадатнай би яалтайбиб! Би яалтайбиб! (Хашхаржа ябаад, гэр соогуураа алхална).

Ошоо Маамар (гэдэргээ налшанхай нууна). Яанабшэ-э, шини хэрэг! Хонон үгы болодог үбгэнэй барлаг болоо гүш гэжэ намае хэлээ.

Соловей. Хэн, хэн тиигэжэ хэлээб? (*Һамганайнгаа хажууда гүйжэ ерэнэ*). Хэн хэлээб?

Ошоо Маамар. ha, ha, ha-a! Хэлэхэл нүхэд бии даа!

Соловей. Хэн гээшэб? Урбаан гү?

Ошоо Маамар . Бү хашхара! Хадамда гараа юм наа, нэн түрүүн үбгэнөөл бажуухадажа нура гээд, зүб лэ хэлээ байна. Шамае бажуухал байхаб!

Соловей. Баһа хэн тиигэжэ хэлээб? Урбаан гү?

Ошоо Маамар . һалал даа саашаа! Урбаан гэнэн үгэ уралдашни хабшуулдашоо юм гү?!

Соловей. Ямар онгониинь ерэжэ, һамганаймни толгой эрьюулнэ гээшэб! Юу һуугаабши! (*Часы харана*). Сагни дууһаа! Асар тэрэ самсыемни!

Ошоо Маамар . Пужаалосга! (*Саада таһаг руугаа ороно*).

Соловей. Байза даа, бишье шамһаа гартахалгүй байхаб! (*Гэрэлэй урда ошожо, нюураа харана*). Сухалаа хүрөө наа, һэлгэжэрхинэ аабзаб. (*Сагаа харана*). Тэрэ бузарни болзоотой газартаа ерээд хүлээнгүй ябашана гү! Алимши даа, түргэлыш!

Ошоо Маамар . Бү хашхара! (*Саада таһагһаа ооглоно*).

Соловей. Энэмни яаба гээшэб? Нэгэ үдэр соо юунһанагдаагүйгөөр зангаа хубилшаба гээшэб! Үнинэй, үнинэйл тэрэ Урбаантай холбоотой байгаа гээшэл даа. (*Гэрэлдэ дахин нюураа харана*). Үгы, тэрэ үрзэгэр сагаан тархитай үбгэн Урбаантай энээхэн толгойгоо яашье андалдахагүй байхаб! (*Толгойгоо хургаараа тоншоно*).

Ошоо Маамар (*ерэнэ*). Юу толгойгоо тоншообши, тэнэгээ һая ойлгобо гүш?

Соловей. Абяагүйхэн самсыемни аса!

Ошоо Маамар. Баригты, баригты! (*Самсыень үзэнэ*).

Соловей (*самсаяа абажа үзэнэ*). Ай халаг, оройдоол ори ганса самсыемни утыгдаха аргагүй хүн гээшэ гүш?

Ошоо Маамар . Утыгаа заһуул гэнээр үнинэйлби,

өөрөөл зайгуултажа ябана бэшэ гүш.

Соловей. Би хаана зайгуултаа хүнбиб? Амилха сүлөөгүй ажалдаал ябагша бэшэ гүб! Ть-фу, энэ нэгэ шагтань үгы! Яаһаншье юумэ гээшэб даа, гараа холборһон гэргэн! (*САМСАЯА ОШОО МААМАР ТЭЭШЭ ШЭДЭНЭ*). Ябал иихэдэжэ байгаарай, үзэхэл байхаш! (*Гаража ошоно*).

ОШОО МААМАР . Эдэ эрэшүүлые нэгэ бага жүтөөрхүүлжэ байгаагүй хаа, һамгадаа тоохоёо болёод гүйлдэхэ ха юм. (*ГЭР СООГУУРАА ЯБАНА*). Тээд уужа байһан ундан соошни, оройдоол нэгэ үхэнэн аляһан оробол, тэрэниие сүм гутаана бшуу. (*Бодолгото болоно*). Гургалдайгаа хүндэлжэ хүн аад, дэмы газар галхааба байнаб. Үнэн сэхэ ябаһан үбгэнэйнгөө урма зориг хухалха ёһогүй байгааб. (*САМСЫЕНЬ АБААД ХАРАНА*). Энээниие сэг соонь хаража, ганса шагта хадаадхихадамнишье барагтайл хааб даа... (*Үүдэнэй хонхо ханхинана*). Баһа юуниинь ерэбэб? (*САМСАЯА СААШАНЬ ХЭНЭ. ХОНХО ДАХИН ХАНХИНАНА*). Орогты!

Дулма (ороно). Хэрэгнэйшье анапал болоо ха даа.

Ошоо Маамар. Юундэ гансаараабши?

Дулма. Хаял даа саашань! (*һууна*).

Ошоо Маамар. Тэрэшни хаанаб?

Дулма. Мэдэнэгүйб. Болзоотой газартаа ерээгүйл даа. Тэнэг юумэдэл хүлээжэ байтараа, нэгэ һайн нёлбоод ябашооб.

Ошоо Маамар . А-я-а... ямар шэл шэнги хухархай зантай гээшэбши!

Дулма. Яахабиб?.. (*СОНХООР ГАЗААШАА ХАРАНА*).

Маамар, наашаа, тэрэ минишни хүйхэр ерэжэ ябанал!

Ошоо Маамар . Алин, алин бэ? (*ГҮЙЖЭ ЕРЭНЭ*). Тээд хаанаб?

Дулма. Мүнөө һая энэ булангай саагуур орошобо. Гайха ехэ, намайе хараһан байгаад, хойноһоомни эндэ ерэбэ гээшэ гү? Ши ойлгоно гүш, минии һанахада, тэрэмни наашаа ерэбэ хэбэртэй.

Ошоо Маамар. Угтаад гүйгыш, юун наашаа ерэхэ хэм.

Дулма. Үнэхөөрөөшье зүйтэй юумэ хэлэбэш. (Үүдэн тээшэ ошоно. Урдаһаань Соловей орожо ерэнэ). Илюша! Шимни намайгаа хараад ерэхэ гүш? (Тэбэринэ. Соловей татаганаан, Дулмын гарые саашань түлхинэ). Шимни иихэдээ яагаабши?

Соловей. Би... би таниие...

Дулма. Юун таниие?

Соловей. Та-та-та-танинагүйлби!

Дулма. Юу? Иихэдээ юун гэжэ байна гээшэбши?! (Соловейн урдаһаа шэг залан ошоно. Соловей артаахан гэдэргээ ябана). Хүдөөһөө ерэнэн эхэнэр хадань, иигэжэ доромжолхоёо бодоо гүш? (Бури дүтэлнэ. Соловей гэдэргээ яба ябаһаар гэрэй углууда няалдашана). Арайл бирахагүйш! (Соловейн томо хамар хургаараа тоншоно).

Ошоо Маамар . Байз, Дулма, холо боло (Дулма гэдэргээ эрьенэ). Би энээниешни хургаһууб! (Платиингаа ута хамсы шамаһаар Соловей тээшэ дүтэлнэ. Соловей нүдөө анигашуульһаар доошоо нолжорон нуушаба). Бари! (Яс байса Соловейн хасар алыгадажархиба). Үшөө эди! (Нүгөө гараараа бүри шангаар алыгадаба).

Дулма. Иимэ зэрлигээр бү аашалыш! Минии Илюша шамда зэмэтэй бэшэ, намтаяал ойлголсохо ха юм!

Ошоо Маамар . Абяагүйхэн бай! Энэшни шинии Илюша бэшэ, минии Гургалдай гээшэ!

Дулма. Юу? (Стул дээрэ нуушана).

Ошоо Маамар. Хонон ябадаг суглааншни энэ гээшэ гү? (Стул дээрэ байһан Дулмын сүүмхэ абаад далайна).

Дулма (һууриһаа бодоно). Байзалши, үүримни, би энээнтэйшни хөөрэлдэхэмни. (Ошоо Маамар халта зайсана). Намаие танинагүй гүш? (Маряһаар ошоод, үбсүүнһээнъ бажуулдан татана). Бодо гэнэм! (Соловейе татажа бодхоогоод хэжэрнэ). Гахаймни мүнгэ давай! Дууланагүй гүш? Худалдаһан гахаймни мүнгэ арба, хорёор һубарюулжа дууһааш! Давай гэнэм!

Соловей. Энэ нийхэ шамда үгөө ха юмбиб!

Ошоо Маамар . Нийхэ гэнэ гүш? Энэ Дулмын зүүгээд ябааша гү? (*Баһа энгэртэнь аһалдашана*). Наһаараа намда нийхэ абажа үгөөгүй аад, үйлсэдэ уулзаһан һамгадтаа нийхэ бэлэглэжэ ябана гүш? (*Хоёр халамгай һамгад Соловейе хоёр тээшэнь һэжэрнэд*).

ХОЁРДОХИ ҮЗЭГДЭЛ

Найдан үбгэнэй гэр дотор. Балма Бадла хоёр һуунад.

Балма. Ши, Бадла, аргагүй зүб юумэ хэлэбэш? Саашадаа иигээд лэ Дулмын хүнгэн мүрөөр ябаха болоо һаань, хүн зон юун гэхэб!

Бадла. Найдан баабай һүүлэй үедэ миниингээ үгэ зүбшөөдэг болоод байна. Теэд нагаса эжыһээмнай гарана ха юм. Дулма эгэшэмнай нагаса эжыдээ хүн болоһон, нэгэ аматай, нэгэ бодолтой хоёр гээшэ. Үмсын зөөри гэхэдэ, тэрэ хоёрнай хумхаатай юумэдэл шэшэрэлдэжэ ородог бшуу.

Балма. Абгай хайшаа ябашооб? Үүдэнэйнь һула байхада орон гэнээмни үнөөхи эрхэлүүлдэг малаан тугалынь гэр соонь оронхой хамаг юумыень урбуулжа байһаниинь үлдэжэ гаргааб.

Бадла. Иимэл даа. Зүһэмэг хилээмэээ өөрөө эдингүй тугалдаа үгэдэг хүгшэн ха юм даа. Тиигээд лэ тэрэнь гэр соогоо эзэн боложо ябаа бээ.

Найдан (*хоһон хүнэг хонгиргоһоор газарһаа ороно*). Шүдхэр абаашаг, шэхэмни дүлииршэбэ.

Балма. Найдан абга, яагаабта, һалхи абаа гүт?

Найдан. Тэрэ һалхинһаатнай айнагүйб. Шуурга һалхин соо хүн болооб. Харин энэ Дулмыннай гахай арбан поршоонхо түрэжэрхёод, тэдээниень эдеэлүүлхын хойноһоо һалиржа ябанаб. (*Хүнэгөөсаашань хаяна*). Шииганалдаха бархиралдаха гээшэнь, шэхэмни дүлииршоо.

Эдэ бузарнуудайнь эзэээ нажааж хомхой гээшэнь!

Балма. Хэды олон малай хажуугаар үшөө арбан поршоонхо!.. Хүн зон, манайшые наалишад танай мал тухай хэлсэдэг болонхой. Түрэлэй хүн хадаа намда хэды аягүй гэжэ нананат?

Найдан. Онъһон аргынь оложо ядаа гээ гүш? Эдэшни малаа хоёр айлай нэрэ дээрэ бэшүүлнэ ха юм.

Балма. Үлүү малаа совхоздо бэшүүлжэ орхиит. Эгээл энээн тухай Дулматай хөөрэлдэхэ гэжэ ерэнэн хүм.

Бадла. Одоол нагаса эжымнай тэнэ буун алдаха даа. Тэрээншьегүйгөөр уур сухал болонхой. Дулма эгэшин оймон соогоо суглуулһан мунгые, хайшаншые гэжэб даа Урбаан тэрэниие аргадажа лотерейн билет болгуулаа.

Найдан. Үни буритаха мунгэн байһыень Урбаан бэрхэдээ лотерей болгуулаа ха юм.

Балма. Басаганайнгаа барлаг боложо байнхаар, совхозой хониной нооһо хайшалаанда ошйт.

Найдан. Аша басагамни, зүб хэлэнэш. Энэ Бадла хүбүүнтээ хэлсээд байнабди. Байзагты даа, энэ үдэртөө ноёдто өөрөө ошожо хөөрэлдэхэмни. Гэрэй ажал хашартай болошоо.

УРБААН (ОРОНО). Сайнууд! (Булта мэндэшлэлсэнэд).
Дулма городһоо ерээгүй гээшэ гү?

Найдан. Бидэнээр гэрэй барлаг хээд зайжа, сэнгэжэ ябаа юм бэшэ гү! (МАШИНЫНАБЯАН СОНОСТОНО). Юун машинамнай ерэбэб? (НАЙДАН СОНХОДО ОШОЖО ХАРАНА). Мэдээл хэм! Годоорһон Дулмаманай городһоо таксигаар ерээд буужа байна!

Балма. Энэмнай хэтэржэл байна гээшэ! Энээн тухай би парторгдошые хэлээ хэм.

Дулма (ОЛИГҮЙ ХҮХЮУТЭЙ ЮМЭ ГҮЙЖЭ ОРОНО). Дуульты намайгаа! Мэгдэнэн баярлаһандаа мэндэшые гэхэ сүлөөмнигүй! Урбаан, Урбаамни! (ОШОЖО ХАСАРЫНЬ ХАЛТА ТААЛАД АБАНА). Шимни зүб хэлээш! Нагаса эжыдээ хараалгажа байгаад, шиниингээ үгэ дуулаһамни энэ!

Харагты! *(Заахан блокнот гаргаж хэжэрнэ).*

Найдан. Мяхаяа хайн сэндэ хүргөө гүш?

Дулма. Эсэгэмни, намайгаа бү ёгтологты! Үнөөхи мүнгээ Урбаанай үгөөр лотерей болгоод, номернуудынь эндэ бэшээд ябаһамни... город дээрэ таблицатай газетэ дайралдаад шалган гэхэдэмни... *(БУЛТАНАЙ НЮУР БАЯРТАЙГААР ХАРАНА).* Юундэ абяа гаранагүй гээшэбта? Таагыт! Юун болоо гэжэ һананат?

Балма. Ехые шүүгээ гүш?

Дулма. Балма, таагааш! Би «Москвич» шүүгээб! *(СҮҮМХЭ СООНОО ГАЗЕТЭ ГАРГАНА).* Энэ таблицань! Шалгагты! *(УРБААНДА ГАЗЕТЭ БЛОКНОТ ХОЁРОО ҮГЭНЭ).* Би лотерейнгээ билет асархамни! *(ГҮЙЖЭ ГАРАНА).*

Урбаан. «Москвич» шүүгээб гэнэл! Шалгаял! *(Булта газетэ дээрэнь сугларнад).*

Балма. Оймһон соо мүнгээ буритаангүй байхада иимэл даа!

Бадла. О-о, тэрэ лотерейн түлөө хэды шөнээн нагаса эжыдэ хараалгаа гээшэбибди!

Балма. Зүб, шүүгээ! *(Булта баярланад).*

Бадла. Мүнөө нагаса эжымнайшые ухаа орохонь гээшэ!

Найдан. Тэрэ зүб! *(ОЙМҮОНОЙ МУХАР ТҮРИИ БАРИНХАЙ Дулма гүйжэ ороно).*

Дулма. Һалаа! Иигээд лэ дууһаа! *(Бархирхаяа ҺАНАҺАН ЮМЭ ОЙМҮОНОЙ ТҮРИИ ДЭЭРЭ ҮРГӨӨД, ЗОНОЙ УРДУУР ГҮЙНЭ).* Миил һүүлшынхиень залгихаяа байтарын аманһаань һугалжа абааб!

Бадла. Би ойлгоногүйб.

Дулма. Юу ойлгожо ядаабши? Үнөөхи эрхэ тугалнай оймһон соохи лотереймни биледүүдые эдижэрхёо! *(Найданда дүтэлнэ).* Та, ташые эндэ зэмэтэйт!

Найдан. Нагаса эжыдээл хэлэ! Тэрэмнай эрхэлүүлжэ энэ болгоо!

Дулма. Урбаан, ойлгыш! «Москвич» машинымнай

тажаа тугалай эдижэрхёод байхада яалтайбибди!

Зон. Үнэхөөрөөшье яаһан тодхорой!.. Халаг!.. Хайран лотерей!

Урбаан. Золигые энэ доронь алажархиха байна.

Балма. Урбаан, яагаабши, нарай тугал алахадатнай юун болохо юумэб?

Бадла. Тэрэниие алаһанай ямар үрэ гарахаб?

Найдан. Байзагты! Эндэтнай нэгэ ухаан бии. Энэ Урбаан зүйтэйл юумэ хэлэжэ байнаш! Нэгэ хариин гүрэнэй шапион баригдаха болоходоо, нюуса саарһаяа эдижэрхихэн юумэ гэдэг. Энээгээр жэшэхэдэ, тэрэ лотерейтнай талхан болошоо бэшэ, тугалай гэдэһэн соо зандаа байна гэшэ. Ойлгоно гүт?

Урбаан. Баабаймнай удхатайхан лэ юумэ хэлэбэ!

Найдан. Зүб ойлгоош! Гансал саг бү ужаагты! Тугалай хото соо лотерейтнай номернууд һалахадаа болохо бшуу!

Дулма. Теэд, Урбаан, юу хэжэ зогсообши? Тугал үнэтэй гү, али «Москвич» гү? Ябагты гэнэм! (*Газар дэбһэнэ*).

Урбаан. Бадла, ябая! (*Бадлатай түргэн гаранад*).

Найдан (*тэдэнэй хойноноо сонхоор ооглоно*). Ай, шолмонууд, ябашабал даа!

Балма. Үнэхөөрөөшье, тэдэтнай тугалаа алажа байхагүй юм гү?

Дулма. Нарай тугал «Москвич» машинатай жэшээ гүт? Алаг, хамаагүй!

Улхата хүгшэн (*ЯРАЛТАЙГААР ОРОНО*). Тэрэ Бузар Урбаанай үгөөр хамаг зөөриее галдаһан басаган ерээд байна гүш?

Дулма. Нагаса эжы, бү шууяйт, муу юумэн болошоод байнал!

Улхата хүгшэн. Юун болооб, хүн үхөө гү?

Дулма. Машина шүүһэн лотерейемнай танай эрхэ тугал эдижэрхёо!

Улхата хүгшэн. Ай, ha-ha-ha-a! Минии эрхэ малаадай таанадһаа ухаатай байха!

Дулма. Харагты! Энэ оймһон сооһоо... (*Оймоһоной түрий харуулна*).

Улхата хүгшэн. Тэрэ лотерейетнай би почтодо абаашажа шалгуулааб!

Дулма. Юу хэлэнэт?

Балма. Ямаршье наа, абгай юумэнһээ гартахагүй байха! (*Булта хүхилдэнэд*).

Дулма. Үгы, алим бэ?

Улхата хүгшэн. Ть-фу!.. Ойлгоо гүт? «Москвич» бэшэ, ганса шара солхооб тэрэ лотерейетнай шүүгээ! Жороо Базардайтай хамта ошожо шалгуулхадамни, шүүбэриинь номер тудад, лотерейинь номер ондоо байшоо!

Дулма. Ай халаг, энэмни гурбан гү али найман гү? Буруу бэшээ гээшэ гүб! Ай халаг!

Найдан. Тэдэмнай үнэхөөрөө тугалаа алажархина аа гү?

Улхата хүгшэн. Юун тугал?

Балма. Танай тугал лотерейемнай эдээ гэлсээд, алахаяа ошоо!

Улхата хүгшэн. Хэн?

Дулма. Урбаан Бадла хоёр.

Улхата хүгшэн. Иихэдээ хиирээ гүт? Хамаг зөөриимнай лотерей болгуулаад, үшөө тугалымни алахань гү! Урбаан солигые... (*Гүйжэ гарана*).

Найдан. Ай даа, аадар мүндэрнайшье эхилбэ даа!

Дулма. Тэнгэрийн залин танһаашье зайсахагүй байха.

Найдан. Юун шүдхэрөө бэшээд ябаһан басагамши! Хамаг юумэн хуу шамһаа гараа! Ганса номер хүсэд бэшэхгүй аад...

Дулма. Ганса би бэшэб! Тугал алаха тухай та үүдхээт.

Найдан. Боли, боли! Ши алагты гэжэ тэдэниие намнааш!

Балма. Түймэрэй һүүлээр зомгоол бү суглуулагты! Харин гансал би бү алагты гээ хамнайб!

Улхата хүгшэн (*БАЯРТАЙ ОРОНО*). Ай бурхан, тугални

амиды байна даа! Үшөө лотерей дээрэнх «Урбаан» гэжэ бэшээтэй байба гээд зоной энеэлдэхэдэ, байрадаа тэнэ буушан алдааб.

Балма. Теэд Урбаан Бадла хоёртнай таниие харахадаа юун гэнэб?

Улхата хүгшэн. Тэдэтнай оройдоошье үгы. Минии эрхэ тугалай ойро гар хүрэхээ айгаад зугадаа юм бэшэ гү?!

Балма. Үнэхөөрөөшье, тэдэмнай бидэнхээ мэхэтэйнүүд байшаба ха юм! (Урбаан Бадла хоёр ороно).

Улхата хүгшэн . Хамаг мунгымнай хоохон лотерей болгоһон Урбаан үшөө тугалымни алаха гэжэ ябаа гүш?!

Урбаан. Лотереймнай «Москвич» шүүгээ ха юм.

Улхата хүгшэн. Танай лотерей «Москвич» бэшэ, шара солхооб шүүгээ! Тэрэнээ намһаа абажа эдээрэйгы! Үшөө таанад шара солхообой түлөө тугалымни алахаяа ябаа гүт?

Бадла. Үбһынх сабшажа диилэхэгүй аад, олон мал барихатнай юушгэб?

Улхата хүгшэн . Хониндо ороһон шоно шэнги Урбааниие эгэшэнээшни холо болгожо ядаһаар байтарни, ши Бадла энээнтэй хамтарба гүш?

Найдан. Хүбүүд, тон зүб юумэ хээт! Би үмсын малай барлаг болохоёо болёоб!

Улхата хүгшэн. Ши, Найдан, тэнээ гүш!

Балма. Эдэтнай зүб хэлэжэ байна.

Улхата хүгшэн . Харыт, хамаг зөөридэмнай атаархахадаа хамнажа оробо гүт! Ши, Дулма, дуугай байгаабши!

Дулма. Үмсын малай шууяанһаа эсэшөөд байнаб.

Улхата хүгшэн . Эсээб гэнэ гүш? Эдихэ гоёхо болоходоо хаанаһаа зөөри абахаб гэжэ ханаабши?

Улхата хүгшэн . Солхообгүй болоходоо суглархал байхат! Хэн алаха гээб?

Балма. Би бү алагты гээ хэм.

Бадла. Абжаа алаха гээ...

ХОЁРДОХИ ҮЙЛЭ

ГУРБАДАХИ ҮЗЭГДЭЛ

Гурбан хургаагтай хорёогой заха харагдана. Гасуунаа үлгөөтэй пиджак шляпа хоёр. Хорёогойнь наада талада ута стол. Стол дээрэ нэгэ хэдэн амһартанууд, гүсэ болоод кружканууд харагдана. Столой хажуу талада томо сагаан бидон. Монтерой брезентово үргэн бүһэ бэһэлэнхэй, столб өөдэ абирдаг түмэр гохонуудые урда, хойгуураа шагтагаланхай Урбаан ороно.

Урбаан. Һэ, шляпыень холоһоо хараад, ноёмнай байна гэжэ ханаалби! Эй, һамгадууд, парторгые хараагүй гүт?

Абяан. Хэн мэдээб? Машина ташиның түлхюур бариһан механизаторнуудаар ябанхай һэн.

Урбаан. М-да-а... *(Стол дээгүүр байһан аягануудые өөдэ руунь хонгиргоно).* Тэндэтнай шүлэнэй юумэн үгы гү?

Абяан. Хара үглөөгүүр юун шүлэеэ хэлээбши? *(Хоёр эхэнэрнүүд энеэлдэжэ байжа хашхаралдана).* Үбгэн болотороо үелхэ нүхэрөө олоогүй, хайратай Урбаан байнаш даа! *(Тэдэнэй нэгэниинь бури шангаар хэлэнэ).* Халагни халаг, хадамдашье гараха аад, үһөө сайшаһан Урбаантай үелжэ хаана ошохобиб! *(Эхэнэрнүүд энеэлдэнэ).*

Урбаан. А-я-я-а, зүйтэйл үгэ гээшэ ааб даа! Теэд яахабиб! *(Гасууда үлгөөтэй малгай тээшэ харана).* Хубсаһаниинь эндэ хадаа холо ошоогүй ёһотой. *(Үлгөөтэй шляпыень тулуурайнгаа годигороор догоодоод абажа үмдэнэ).* Ү-пэй, пэй-пэй! Яаһан ехэ размерэй шляпа гээшэб! *(Шляпыень абаад харана).* Энэ улхан соо дүүрээд байгаа хадаа зүгөөргүйл горитойхон уураг тархи байна даа. Тиигэхэдэнь би?.. *(Шляпыень тулуураараа үлгэнэ).* П-пу-

пу-у! Яагаасан халагуун гээшэб! (*ГУСЫН ХООЛОЙГООР УНА УУНА*). Нэ, энэ ном дээрэнь уна дунаажархибалби! (*СТОЛ ДЭЭРЭ БАЙҮАН ЗУЗААН НОМ АБАЖА, ХАМСЫГААРАА АРШАНА*).

Парторгомнай зузаахан лэ ном уншадаг эрэ байна даа. (*НОМОЙНЬ АРА ТАЛА ХАРАНА*). Упа-а, тадхай! 3 түхэриг 60 мүнгэн! Яаһан үнэтэй юумэ гээшэб? (*ХООЛОЙГОО НИҮНАЛНА*).

Дулма (*орono*). Бухгалтерые хараагүй гүш?

Урбаан. Конторто нуугаа юм бэшэ гү?

Дулма. Бүхы контооройжидые хартаабхада намнаа гэлсэнэ.

Урбаан. Тиигээ наа, энэ руу бии болоно ааб даа. Дулма, наашаа нуул даа! (*ГАРНААНЬ ТАТАЖА, ХАЖУУДАА НУУЛГАНА*). Наадажа ябаха наһаншье ошобо. (*ДУЛМЫН ГАРЬЕ ЭЛЬБЭНЭ*). Шимни, гансал ши намайе ойлгохо хүмни гээшэш!

Дулма. Би бүгэдыень ойлгоном! Теэд нагаса эжы...

Урбаан. Би яаһан, юугыень оноо таагүй хүнбиб! Яахадаа минии хойноһоо ороно гээшэб!

Дулма. Хорёод аха Урбаанда...

Урбаан. Ши заал наа тэрэ хүгшэнэй үгөөр ябаха гэнэн хүн гүш?

Дулма. Хара нарайһаамни хойшо аша басагамни гэжэ намайе альган дээрээ тэнжээһэн хүгшэниие мүнөө болгоод гомдохоохо аргамнигүй ха юм. Теэд ши өөрөөшье бээе өөдэ татаад ябанагүйш. Нэгэл үрзэгэр сагаан үһэн, мүрөө олоо наа, халамгай!

Урбаан. Дулмамни, ойлгыш! Минии хойноһоо хараха, энхэрхэ хүн үгы ха юм! Яһалал хубсаһаяа өөрөө угаагаад, эдее уһаяа хээд ябана гээшэлби. Теэд... теэд энээхэн сээжэ соогоо хоһон, ходо гансаараа ябахадаа, үдэр саг һамааруулжа, уйдаһан сэдьхэлээ балга архьяар мэхэлнэ гээшэ бэээб. Би шамтаяа нуугаа наа, архишье уухагүй, аржагар сагаан самсатай, (*НУУРИНАА БОДОНО*) энэ шляпын зэргэ малгайтайшье ябаха нэм! (*ҮЛГӨӨТЭЙ МАЛГАЙ ЗААНА*). Хүнэй зэргэ хүбүүн ябаха нэм! (*ҮБСҮҮГЭЭ ШААНА*).

Абяан. О-о, харыт! Урбаамнай инаг дуран тухай шүлэг уншажа байнал! (Эхэнэрнүүд энеэлдэнэд).

Дулма (АЯГУЙРХЭНЭНДЭЛ НУУРИҢАА БОДОНО). Зай, би ябахам даа! (Саашаа гарана).

Абяан. Барханиие юундэ зобоонош? Полевой стан дээрэ байхадаа «Дулма, Дулмамни!» гээд, Урбаан зүүдэн соогоо хашхардаг байгаа юм лэ. (Эхэнэрнүүд энеэлдэнэ).

Урбаан. Ябал наадалжа байгты! Эрэ хүн зориндоо, эхэнэр хүн эсхэхэндээ гэдэг юм. Би зориндоол абажа халахаб! (ТУЛУУРАЙНГАА БАРЮУЛ ТҮРГЭН НЭЭЖЭ, ХЭДЭН БАЛГА АРХИ УУЖАРХИНА). Ай даа, иигэжэл гажаранхай сэдхэлээ заһаналби даа. (ТУЛУУРАЙНГАА БАРЮУЛ ҺӨӨРГЭНЬ ХЭЖЭ, ЭРХЭЛҮҮЛHЭН ЮУМЭДЭЛ ЭЛЬБЭНЭ).

Бадла (ЕРЭНЭ). Тэрэ клубай проводаа татажа үгэхэндэтнай залуушуул ехэ хүхилдэнэд. Залуушуулай зүгһөө баяр хүргэнэб.

Урбаан. Проводашье таталган — минии ажал. Харин үнөөхи лотерейнгээ хойноһоо үдэр, хүнигүй ябажа халабалби.

Бадла. Бишье баһа... Үнөөхи нагаса эжын хаяад ерэхэн айлайнь эзэн город оронхой, гэртэнь байһан басагадынь олдоногүй.

Урбаан. Би олооб. Үнөөхи полевой станай повар басаганай эгэшэнь байгаа. Мүнөө тэрэ повар басаган эгэшэдээ ошоо.

Бадла. Зай тиигэбэл лотерейнгээ һүүл һабагша олоо ха юмта даа.

Урбаан. Тэрэшье тэрэ, зай, нүхэрни, үнөөхи бэшэгымни яагаад ябанаш?

Бадла. Үгөө һэм Маамарта. Гансал больница хударар ябажа хожомдуулгадаа болооб. (Урбаантай зэргэлжэ һуунад).

Урбаан. Юумэ хэлээ гү?

Бадла. Юумэ хэлүүлэнгүй, тэрэнэйтнай үбгэниинь бэшэгытнай буляажа уншаад, намайе үлдэжэрхёо.

Урбаан. Гэртэйгээ үлдээ гэжэ гү?

Бадла. Тиигээ. Ёһоороо мушхуу тэнэг амитан хадаа.

Урбаан. Ай, ha-ha-ha-a. Мушхуу тэнэг гэнэ гүш? Зүб даа, тэрэшни намайе баһа гаргаа нэн. Юрэдөө парторгые хараагүй гүш?

Бадла. Би баһал хэрэгтэй аад, бэдэрнэб.

Урбаан. А-һа-а! Эдэниие бэдэржэ, хүлээжэ, үдэрөө алахабди.

Бадла (САГАА ХАРАНА). Удааршабаб, ябахамни!
(Гарана).

Урбаан (ҮНӨӨХИ ТУЛУУРАЙНГАА БАРЮУЛ мулталжа,архияа БАЛГАНА). Яахадаа иимэ урагшагүй Урбаан гээшэбиб даа. Хирэ-хирэ өөртөө голхордоһомни хүрэнэ.

Хүхы шубуун, дуула, ханхина!

Хүхюун балшар намай һаныш.

Эрьеэ эльбэн, горхон харьялна...

Эдир наһам хаанабши?

Хаанабши, хаанабшии? (ГЭЖЭ БАЙЖА ХАШХАРАН дуулана. ЭНЭ ҮЕДЭНЬ ЛЭГДЭН ЦЫРЕНОВИЧ БАЛМАТАЙ ХАМТА ерэнэ).

Балма. Зай, Урбаан, үшөө нэгэ татажархил даа.
(Булта энеэлдэнэд).

Урбаан. Сайн, Лыгдэн Цыренович.

Лыгдэн. Зай, город ошожо, юун бүтээгдэбэ гээшэб?
(Тэдэнэр һуунад).

Урбаан. Бүтээжэрхихэншье юумэн үгы даа. Провода болоод үшөө мэр-шэрхэн юумэ асарааб.

Лыгдэн. Тэрэ «мэр-шэрхэн» гээшэтнай юун гээшэб?

Урбаан. Шүрэб-шүнхэ даа.

Лыгдэн. Директор таниие дуудаһан аад, намда захяад, поли гараа.

Урбаан. Мэдэнэм, мэдэнэм.

Балма. Би үглөөгүүр хэлээ һэм.

Лыгдэн. Танай тухай гомдол ороод байна.

Урбаан. Яаһаншье юумэ гээшэб даа! Годон бэе намайе талхижал, талхижал байхаяа хашардаггүй зон гээшэ гүт?

Лыгдэн. Та өөрөөл зэмэтэйт.

Балма. Тиимэ, тиимэ. Үхэр эбэрһээ, хүн хэлэнһээ уягдадаг юм. Нэгэл хэлээ хадаа дүүргэхэ юмши гү.

Урбаан. Хэндэ, юун гэһэн хүнбиб?

Лыгдэн. Больницын зайн галай утаһа нэлгэжэ үгэхэ гэлсэһээр хэзээнэй гээшэбибди.

Балма. Гэнтэ операцишье хэхэ гэжэ байхал.

Урбаан. А-а, тэрэ һая ерээшэ ноён доктор гү? Мэдэнэгүйб даа. Дороо Базаадайн улха хаха отолхоһоо бэшэ тэрэнэй хэһэн операци дуулаагүйб.

Балма. Галынь ходо унтаржа, аһажа байдагыень мэдэнэ ха юмта. Гансал үбшэнтэн бэшэ, совхозоймнай һамгадшье тэндэ нарайлна.

Урбаан. Теэд нарайлжал байг лэ!

Балма. Гэнтэ галай унтаршоо һаа, үхибүү харанхыгаар абаха һэн гэжэ гү?

Урбаан. Зай, юрэдөө, һайн байха бүрээ дашууршоо бэшэ аалди. Би хүсэд томо болоһон хойноо шэлтэй лампа хараһан хүнби. Урдань бидэниие түрэхэдөө, түүдэг гал носоолгожо байгаа бэшэ юм.

Лыгдэн. Энэ һаглагар сагаан толгой соо олохон лэ шог зугаа байгаа ёһотой. *(Урбаанай тулуур абажа үзэнэ).*

УРБААН *(ЕХЭЭР СОШОРДОНО).* Ү-е! Асарыт, асарыт! *(Тулуураа мэгдүүгээр абана).*

Балма. Яатараа сошобо гээшэбши?

Урбаан. Одоол болохогүй, энэниимни төөрнүүлээ һаа, намайгаа моригүй болгоо гээшэлта!

Лыгдэн. Үгэй, хүлтнай ямаршьегүй бэшэ аал?

Урбаан. Хэрхэ, хэрхэтэшэһэн хүлтэй гээшэлби!

Лыгдэн. Зай, тэрэ больницынгаа гал һэргээхэ болоо гээшэ бээт.

Балма. Шалтангаа хүлэйнгөө хэрхэшье үзүүлхэт!
(Энээлдэнэ).

Урбаан. Би хирургда хүлөө харуулхагүйб. Залуу хирург гээшэмнай хэнэй юу отолхомни ааб гэжэ хутагаяа халааһалаад ябадаг шолмонууд ха юм. (БУЛТА ЭНЭЭЛДЭНЭД.
Урбаан гарана).

Лыгдэн. Би яахадаа энэ Урбааниие ходол халамгай гэжэ ханадаг гээшэбиб?

Балма. Бишье тиигэжэ ханадаг аад, орхёогшоб. Мүнөө нооно хайшалха газараймнай бэлэдхэлдэ ото Урбаан ябалсаа. Теэд ходол ама халамгай шэнги байха юм.

Лыгдэн. нэмээхэн аргаяа оложо уудаг байгаа бээ.

Балма. Аргань үгы, хаанашье дүтэ шадар архи байгаагүй.

Лыгдэн. Яһалал Урбаан хорошьегүй, ажалшье гэхэдэ арсажа байдаггүй гээшэл даа. Тэрэ Найданайнгаа Дулматай яажа байгшаб?

Балма. Манай Дулматай хэн багтаха нэм.

Лыгдэн. Урбааниие айл болгохо, түбхинүүлхэл хэрэгтэй.

Балма. Юрэдөө Дулма гэхэнээ улам нооно хайшалаан дээрэ зон дутаад, Дулмые ошо гэжэ ядаалби.

Лыгдэн. Теэд ойлгуулхын аргагүй юм гү?

Балма. Лыгдэн Цыренович, тэрэ тэргынгээ үргэ ама өөрөө мэдэнэ ха юмта.

Лыгдэн. Үгы даа, ши Балма, нуладаад лэ, толгойгоо гэшхүүлжэ байгаа ёһотойш.

Балма. Та ойлгыт! нүүдэрээ хараад — хүхэ бариха, хүлөө хараад — ноёогоо харуулжа байһан хүндэ хайшан гэжэ дүтэлхэ юмши. Юрэдөөл өөрөө, өөрөөл туршаад үзэгты! Олохон хүдхэцүүлые хүмүүжүүлһэн хүн гээшэт, танайл үгэ ойлгоо хаа, ойлгохо.

Лыгдэн. Зай, зай, тиигэжэ байжа намда үнэгэн малгай бү үмдэхөөгтыл даа. Ши, Балма, гансал юумэ хайн ойлгоорой. Хүн бүхэнэй ая зан соо хөөрэлдэжэ шадаха

хэрэгтэй бшуу.

Балма. Хүн бүхэнөөр хэлээ ойлголсоод лэ ажалаа ябуулна гээшэлби. «Мал үхэхэдөө арнаяа үлөөдэг, ши нэрэээ найнаар үлөөхын тухай бодыш» гэжэ би Дулмада хэлэһэн бэшэ, алуулан алдаалби.

Лыгдэн (энеэнэ). Юун гээб?

Балма. «Нохойн нариһан газарһаа сэсэг ургахагүй, шини хэлэһэн үгэһөө олзо гарахагүй» гэжэ хэлээд лэ, намда үгэ хэлүүлэнгүй хараажа ороол даа.

Лыгдэн (ШАНГААР ЭНЕЭНЭ). Хаанаһаа һанана гээшэб. Тиигэжэ хэлэхэээ.

Балма. һомолһон буу шэнги үгэ гээшэнь тодхоотой байдаг ха юм. Зай даа, Лыгдэн Цыренович! Тээ тэрэ ерэбэ!

Лыгдэн. Улад зомнай болбосоролтой болоо гээд һанахадашни, хатуу хүтүүшүүл бии болоод лэ ябаха юумэл. Юрэдөө уран зохёолшод эдээниие сатирын галаар дайрахаяа яанаб?

Балма (ЭНЕЭБХИЛНЭ). «Атомын үе саг гээшэ, улад зон гэгээрээ» гээд лэ, муу хүниие тэдэнэй харуулбал, шүүмжэлэгшэд өөһэдыень шатаана бэээ.

Дулма (УУРТАЙ ЮУМЭ ТҮРГӨӨР ОРОЖО, ЛЫГДЭНЭЙ УРДА СЭХЭ ОШОНО). Үдэр харахаяа болиһон бэгсэргэ шэнги юумэ, минус зургаанайнгаа шэл углаад бэгзыжэ һуунал.

Лыгдэн. Хэн?

Дулма. Яагааб тэрэ хүзүүгүй болотороо таргалһан бухгалтер. Худалаар һохорби гээд, гал шэл нюдэндөө углаад, хэнэй юумэ эдихэмни ааб гэжэ гэтэжэ, шагаажа һуудаг ха юм.

Лыгдэн. Юу гэтээ, юуетнай эдээ юм бэ?

Дулма. Хүнэй урдаһаа хараад, худалаар энеэжэ байжа гэдэһэээ эльбэхэдэнь, бүри бөөлжэхэмни хүрэдэг. Таряанай тоог хамажа, тахяагай хоол хэдэн үдэр шэрэһыемни тэмдэглээшьегүй, түлэхэшьегүйб гэжэ һуунал!

Балма. Тээд гахайдаа эдээ тэндэнээ абалсаха хүлһөөр хүдэлөө бэшэ һэн гүт?

Дулма. Үгыл!

Лыгдэн. За, мэдээжэ юумэ ха юм даа, энээниитнай шийдхэнэ бээбди.

Дулма. Лыгдэн, ши хүлисөөрэйгты. Хэрүүл дундаа үлүүшье үгэ хэлэжэ болооб. (*УРИХАНААР ЭНЭЭБХИЛЭН, ХАЖУУДАНЫ НУУНА*). Хэдэн тэжээбэрийн зонтой ганса эхэнэрые эдэшни баһаха ханаатай байнад. Ши наһаараа намтай нэгэ голой уһа уһан хүн хадаа хажуу тээһэмнай харалсажа, дээрэһэмнай дэмжэлсэжэ ябаха ёһотойш.

Лыгдэн. Одоо тиигэнгүй яалай! Зай, гэрээрээ булга амгалан найнууд байна гүт?

Дулма. Хуушан лэ хэбээрээ худхажа байнабди даа.

Лыгдэн. Найдан үбгэжөөлэймнай бэе хүнгэн агша гү?

Дулма. Энэ асуудалда али талаһаань харюусалтай гэшэб! Далаяа гэшхэнэн үбгэнэй халхинда гүрбэхыень харахада, хүнгэхэн түхэлтэй агша. Шэрээдээ үеэдэшоод байхадань, татажа бодхооходо, хүндэхэншье түхэлтэй болодог.

Лыгдэн. Үгы даа, мэнэ һая пенсидэ гараһан Найдан үбгэн танда татуулаагүй ёһотой. Харин Бадлын бэе бараг гү?

Дулма. Хоёр хахалдаһа тэбэрихэгүй, хүнэгтэй уһа даахагүй, сээжэе шобто буудууһан манай Бадла уушханайнгаа шархаһаа боложо аахилха уухилхаһаа бэшэ туһагүйгши даа. Тэдэниие тэжээхэ хараха хүниинь ганса би аад, үбдэг дээрээ унажа, үргөөрөө газар шудархаһаа нааша ябагшаб. Тужа модоной шатахые хүн бүхэн хараад, тулижа гансаараа ябахадашни, хажуугааршни хараашагүй болоод гарадаг ха юм! (*Энээнэ*).

Лыгдэн. Зай, зай... (*ТАМХИЯА ГАРГАЖА НОСООНО. БАЛМА МЭХЭТЭЙГЭЭР ЭНЭЭБХИЛЭЭД, БУРУУ ХАРАШАНА*). Эхэ оронойнгоо хилые хайн хайханаар сахижа ерэнэн эрэлхэг хүбүүндээ бидэнэршни түлбэригүй путевко үгэжэ, санатори эльгээгээ бэлэйбди. Теэд амаржа ерэнээр бээмни бүри хайн гээд намда хэлээ һэн.

Дулма. Тэрэтнай ехэл найн гээшэ, бүри мүргөөбди!
Теэд үхибүү тухирбалтнай, уна руушье ороно бэээ.

Лыгдэн. Нангин хилэээ сахижа байһанаа ерэнэн герой,
пограничнигые үхибүүн гэхэ эрхэгүйбди.

Дулма. Хүлисэгты, дайрахашье гэжэ ханаагүй үгэмни
үзүүртэй боложо магад.

Лыгдэн. Нэшхэлэйнгээ орондо эбэр ургашоод ябаһан
зон бэшэ хадаа ойлголсоно бэээбди.

Дулма. Үнэхөөрөөшье даа. *(Хүхюутэйгээр
энеэлдэнэд).*

Балма. Аргагүй зүб даа! *(Энеэнэ).*

Дулма *(ёлогод байса Балма тээшэ харана).* Һэ!..

Лыгдэн. Тиигээд лэ манайшни совхозойхин шуужа,
хүүежэ байна ха юм! Хонин бүхэнһөө гурбан кило хахад
нооһо абаагүй наа, хүршэ колхоздоо хүсэгдэжэ болохоннай
гэлсэнэ.

Дулма. Юу манайхин хүсэгдэбэ гээшэб!

Балма. Бидэнэр юугээр дутаха зонбибди!

Дулма. Хари гыш!

Лыгдэн. Тиимэншье тиимэ. Теэд мал дээрэ хүдэлхэ
зомнай үсөөдөөд лэ байна даа. Хамаг зоноо, хүгшэн,
залуугүй нооһо хайшалаанда суглуулжа байнабди. Элдэб
шалтагаан барингүй, эрэ, эмэгүй тишшээ ошохол болоо
гээшэбди. Дулма юун гэжэ хананат?

Дулма *(ойр зуурахаана бодожо үзэнэ).* Энээниие
хараалжа үзэхын түлөө салин абаад ябадаг зонууд лэ
мэдэнэ бэээ. *(Мэхэтэйгээр энеэнэ).*

Лыгдэн. Мүнөө хая хөөрэлдэнэйнгөө ёһоор,
булганда жэшээ харуулангаа, та, Дулма бэригэншье, ошохо
болоо бэээт.

Дулма. Хэн, би гү? *(Уриханаар энеэсэгээнэ).* Шоглоно
гүш?!

Лыгдэн. Ажал тухай шоглохо гэжэ яахабиб.

Дулма. Намһаа бэшэ хүн совхоз соо олдохоео болёо
юм гү?

Лыгдэн. Бүгэдөөрэн иигэжэ зугаалха болоо наамнай, хэн бидэнэй ажал хэхэ гээшэб?

Дулма. Нургуулиинтай үхибүүд яагаа юм? Эдихэ аматай хадаа ажаллаг лэ.

Лыгдэн. Нургуулин үхибүүдые бү дайрагты, тэдэш номоо үзэхэ ёһотой.

Дулма. Минии аргамнигүй. *(Тунтагад гэнэ).*

Лыгдэн. Юундэ?

Дулма. Бэе муутай дүүгээ, дала шахан эсэгээ хаяад хаана ошо гээбта? *(Нууриһаа бодошоно).*

Лыгдэн. Тэдэнэрээ орхёод, гахайн мяха городоор наймаалхада хамаагүй аад...

Дулма. Яаха нэн гээбта? Мяханай үнэ сэнтэй дээрэ нэгэ поршоонхын мяха абаашаалби даа!

Лыгдэн. Манай коммунис бодолтой үгэ бэшэ, нэгэл купецэй хэлэхэ үгэ хэлэжэ байнат.

Дулма. Город дээрэ мяха, тоһо би үнэтэй болгоо нэн гүб?!

Лыгдэн *(Ууртайгаар нууриһаа бодошоно).* Иихэдээ юу хэлээб гэжэ байнабта? Урдань гансахан баяшуулай амаараа гаратараа эдеэд, голоо таһа гоёод ябадаг наань, мүнөө хүн бүхэн эдеэлдэг, хубсалдаг болоо. Ажал хэдэггүй ташье наа, алта мүнгэ хүзүү шэхэндээ үлгэжэрхёод ябана бэшэ гүт? Миин гэрэлэй урда бээе харахадаа, таргалһан хасар, алталһан шэхэн тухайгаа бодожо үзыт! Совет засагай ашые эльгэ зүрхэндөө халташые шэбшэнгүй, улайха нюураа уладай урдаһаа харуулхаяа эшыт!

Дулма. Ганса намһаа хамаг юумэн тодхортоо юм гү?

Лыгдэн. Ганса та бэшэ, тан шэнги үхэрэй уусада шаагдаһан гуурнууд гүрэн соомнай олон болошоо. Хүдөө ажалымнай хүгжөөхын түлөө мяха, тоһоной сэн нэмээ. Тэрэнии саб шүүрээд, үмсынгөө ажалда тааруулнат.

Дулма. Гуур гэнэ гүт? Намайе ехээр бү баһагты, айлгагты! Үбшэн хүнби! *(Балма амаа баряад энеэнэ).*

Лыгдэн. Юун гэжэ?

(*БАЛМА ТЭЭШЭ ДУЛМА МУХАЙГААР ХАРААД ДУУГАЙ
нууна*).

Лыгдэн. Ямар үбшэн гэнэт?

Дулма. Нюрганай нервын үндэһэнэй хабдар!

Балма. Буряадаар хэлэхэдэ, хомхой бодолынь нюрга руугаа ороо бэшэ гү? Хии хөөрөө гү?

Дулма. Абяагүй бай! Ойлгожо ядаа һаашни, радикулит гээд латын хэлэн дээрэ хэлэдэг юм!

Лыгдэн. Өөр тээшээ болоходонь, латын үгэ хүрэтэр мэдэхэ аад, арад зоной хэрэг тухай ама хоһон ябана гүт?

Дулма. Юрэдөө яагшабта, хүйтэ нойтондо ябахыемни доктор хорёо. Хэншье хара бээдээ харамтай юумэ бээ.

Лыгдэн. Ямар доктор хорёоб?

Дулма. Городой доктор хорёо!

Балма. Алин бэ тэрэ үнэншэлгэтнай?

Дулма. Ши, Балма, зүүдэ зүндэмни харагдадаг болоош! Юун болотороо минии хойноһоо ороо хүмши? Аржагархан лэ справка асараад, амышни таглахал байхаб!

Лыгдэн. Тиигэбэл тэрэ докторойнгоо саарһа асарагты!

Дулма. Одоо пужалоста, ноён парторг! Арба мүнгэнэй саарһан дээрэ захиралта үгэхэ шадалгүйгөө мэдэхэгүй, харин үргөө бүлюудээшэд ха юмта даа! (*Саашаа ябана*).

Лыгдэн. Байзагтылши, Дулма!

Дулма. Юун болооб?

Лыгдэн. Наашаа ерэгты! (*ДУЛМА ХАЖУУДАНЬ ЕРЭНЭ*). Арбан мүнгэнэй захиралта танда үгэхэ гэжэ табигдаһан хүн бэшэб, харин тан шэнги нэгэнэй хюмһыень тайраха эрхэтэйб.

Дулма. Лыгдэн Цыренович, хүлисэгты, би дан үлүү...

Лыгдэн. Хүрөө! Огторгойдо ниидэжэ ябаһан галуунай нэгэншье хүрэгһөө таһардаггүй. Та зон нүхэдһөө таһарха гэбэл өөрөө бодожо үзөөрэйгты!

Дулма. Лыгдэн Цыренович...

Лыгдэн. Минии хэлэхэ юумэн дүүрээ. Ошоходотнай

болохо! (Дулма саашаа ошоно).

Дулма. Одоол шимни намдаал хэрэгтэйш. Ябая, Урбаан! (Балма саашаа ошожо, тала руу харана).

Лыгдэн. Урбааниие жэрбэдэжэ эхилбэ гү?

Балма. Урбаанаа урдаа туугаад лэ ошобо даа.

Лыгдэн. Ажал дээрэмнай элдэб лэ хүйхэрнүүд байжа байха юм даа!

Найдан (ОРОНО). Мэндэ найнууд! (Тэдэнэр мэндэшилэлсэнэ).

Лыгдэн. Үбгэжөөл наашаа нуугты! (Найдан нууна).

Найдан. Тэрэ өөрынгөө үхиндэ голхороод ябанаб.

Лыгдэн. Яанаб Дулматнай, хараана гү?

Найдан. Хараал тухай бү хэлэгты! Харин үбгэрхэн хойноо гэрэй богоол болоходоо дурамни гутаад байна.

Лыгдэн. Уһа, түлээгээ танаар бэлдүүлнэ гү?

Найдан. Уһа, түлээншье байгаал юм бээ. Харин гахайшан, үхэршэн болошоод зүдэржэ байнаб.

Лыгдэн. Тиимэ олон гахайтай юм гүт?

Найдан. Гурбан гахай хооллуулжа үбэлжөөб. Тээсгэн нэгэ гахайгаа һалгаһан аад, мүнөө баһа нэгэ гахайгаа булгалжа, үнөөхи городоо талииһан Дулмамнай һая ерээ. Юрэдөө тэрэнэй тиигэжэ сэнгэжэ ябахадань, гэртээ үлэһэн томо гахаймнай түрээрхёод, арбаад поршоонхын шиганаан соо унтаж хэбтэхэ аргамнай халаа. Юрэ гайхахадаа, хоёр шэхэндээ хургаа хээд нууһанаа ерээб.

Балма. Тэрэ поршоонхонуудыень иишэнь худалдажархиит!

Найдан Үү-тадхай, юугээ хэлэбэ гээшэбши? Одоол боро гэртээ борсолуулна бээбди! (Булта энээлдэнэд).

Лыгдэн. Үшөө хони хурьган гэжэ байгаа бээ?

Найдан. Нэгэ хэдэн хонид, ямааншье бии. Тэрэ бузар ямааниинь хүнэй гарһаа хүсөөг эдижэ нураһан аад, баһа үүдэндэ ерээд бархирха, ажал хэжэ байхадашни, араһаашни мүргэхэ юумэл!

Балма. Юун бузар ямаан гээшэб, одоол шарууһалхаяа

яахан зомта.

Найдан. Тэрэ бузарынь нэтэрлээтэй аад, нүгэлшөөгөөд байһамни, харин Бадла хүбүүмни мүрынь олоо даа.

Лыгдэн. Яагааб, эбэрын тайраа гү?

Найдан. Үгы, бүришье даамайханаар гар хүрэжэрхёо. Анюулаа! *(Булта энеэлдэнэд)*. Нүзэггүй хүндэ нүгэл байха бэшэ даа. Бадлада юун хамааб?

Балма. Одоол Дулмынгаа гарта ороо зон ха юмта даа!

Найдан. Үгыхэн даа, арһыень хоёр газар халуун түмэрөөр сорьежорхёобди.

Лыгдэн. Тиэхэдэтнай юун болохо юумэб?

Найдан. Уһанда модо урадхуулаашадай хилээмэ ошоод лэ хулуужа эдихэдэнь ядаад, нэгэ һогтуунь буудажархёо гэжэ хэлэхэбди. *(Булта шангаар энеэлдэнэд)*.

Лыгдэн. Хэн тиигэжэ ухаалдааб?

Балма. Дулмамнай ошожо, тэдэниешни одоол уһа руунь шиихахань гэшэ.

Найдан. Тэдэнэршни Дулматай хэлээ ойлголсодог түхэлтэйгшэ. Заримдаа манай руу архияа баряад гүйлдэхэдэнь, би хашаршооб.

Лыгдэн. Юу Бадла бидэ хоёр тиэхэмнэйб. Тэрэ Урбаан шолмо заажа үгөө.

Балма. Аһаа, бүришье ойлгосотой! *(Булта энеэлдэнэд)*. Жүтөөн!

Дулма (ОРОНО). Баригты энэ справкаяя! *(Стол дээрэ хаяна)*.

Бадла (яаралтайгаар орожо ерэнэ). Сайн!

Лыгдэн. Сайн даа!

Дулма. Ши баһа юүндэ энээгүүр зольборообши?

Бадла. Эгэштэн би таниие хараад яаража ерэбэб. *(Ошожо нууна)*. Баабай, тэрэ хэлсэһэн тухайгаа Лыгдэн Цыреновичтэ хэлээ гүт?

Найдан. Хэлээб, хэлэхэшье байхаб!

Дулма. А-а, хаартын һолооб шэнгинүүд хоёр нюуртай

болоһон таанад: хобоор хоолложо, хороор бөөлжэжэ ябана гүт?

Бадла. Үгы даа, баабай бидэ хоёр зон хүнөөр ниилэжэ, ажал хэхэ гэлсээ һәмди.

Дулма. А-һа-а, бүрил болоо! Тонилогты! Олоной тогооной оёор долёожо, хамтын байрын хаяагаар хэбтэхээ һанаа гүт? (*Эсэгэдээ хандана*). Байһан гэртээ гансаардаад, басагадай олон руу зүдхэхэн Бадлые дахажа, үбгэн һаһаяа үншэрөөхээ һанаа гүт?

Лыгдэн. Бүгэдэ ойлгосотой. Зай, Найдан баабай, тание Бадлатай хамта ноһо хайшалаанда эльгээхэмнай бээ.

Найдан. Тэрэ, тэрэл зүб. Тэрэнэйл түлөө танда ерээ гээшәлди! (*Урбаан ерәжэ, холошог зогсоно*).

Дулма (*ТҮРГӨӨР УРБААН ТЭЭШЭ ОШОЖО, ГАРНААН ХҮТЭЛӨӨД АСАНА*). Намайешни ганса эхэнэр гэжэ баһаад байна. Тугаар хэлэгшээ эдээндэ ойлгуул! (*УРБААНАЙ ГАР АБАЖА ЭЛЬБЭНЭ*). Юу дуугай байгаабши, сэхын лэ табиш!

Урбаан. Хүн зоноор хөөрэлдөөд ерээб, теэд...

Дулма. Теэд яагааб?

Урбаан. «Нүхэдэй сүүдтэ үгэг!» гээд шам тухай хэлэхэдэнь, би аягүйрхөөд...

Дулма. Тэнэг! (*УРБААННАА ХОЛО БОЛОНО*). Хэн шамайе хүн бүхэндэ зарла гэхэн юумэб? Иигэхэдээ, хаана ерээд юу пилажа байнаш! Арил саашаа!.. Булта арилагты! Би ори гансаараа, өөрынгөө үйлөөр ябуужаб! (*УРБААНДА ГҮЙЖЭ ОШОНО*). Ши, Урбаан, намда һүүдэрээшье харуулаад үзөөрэй! (*БАРХИРНАН ХЭБЭРТЭЙ НУГШАРНААР СААШАА ОШОЖО НУУШАНА, НҮҮЛДЭНЬ ЗҮРҮҮГЭЭР БОДОЖО ЕРЭНЭ*). Заргалдахал байхаб! Үгэгты наашань справкымни, үгы болгообди гээд хардахадаа хамаагүй хүн гээшәт!

Бадла. Юун справка хөөрэлдэнэт? (*СПРАВКА АБАЖА ХАРАНА*). Энэтнай манай ехэ эгэшын справкал! Эндэ һая городһоо айлшан ерэхэдээ, манайда мартаад ошоо һэн. «Д. Найданова» гэхэн нэрэтнай, Дулма бэшэ, Долгор

Найданова гээшэл!

Дулма. Золигууд! *(Доошоо аргаахан нууна).*

Урбаан. Дулма...

Лыгдэн. Урбаан, байл даа. Юун сүүд тухай хэлсэнэбта даа..

Урбаан. Энэ Дулмын зон нүхэдтөө өөрөө зэмтэй байгааб гээдхэлэхэ гэнэниинь зарим нэгэн нүхэдэй сүүдтэ үгэхэ гэлсэнэ.

Лыгдэн. Үгы, тиигэжэ болохогүй. Хүниие хара хараһаар сүүдтэ үгэдэггүй юм. Дулма өөрөө зэмээ мэдэрээ хадаа заһарна бээ гэжэ найданабди. Найн мэдээсэл дуулгахаяа гүйшэбэл даа.

ДҮРБЭДЭХИ ҮЗЭГДЭЛ

Найдан үбгэнэй гэр дотор. Дулма гансаараа байна. Урбаан ехэл хүжюутэй орожо ерэнэ.

Урбаан. Дулма, дуулыш! Миниишни армида хамтадаа алба хэнэн нүхэр ерээ!

Дулма. Хэн гээшэб?

Урбаан. Арахмаан! Файза Арахмаан! *(Үбэр сооһоо гоё гэгшын торгон пулаад гаргана).* Энэ пулаад асараа! Шамдаа бэлэг гэжэ захижа асарулааб!

Дулма. Ү-е, үнэхөөрөөшье юун гоё пулаад гээшэб!

Урбаан. Аяар Узбекистанһаа асараа! Ташкент! *(Дулмын мур дээгүүр пулаадаа тохоно).* Хурим түрээ дээрээ боогоод ябахаш!

Дулма. Тахяа гошхорходоо үндэгэ гаргагша, ши ахаһаа «би, би» гэжэ байгаад үбсүүгээ шааһан аад, алин гээшэбши? Нүхэдэй сүүдтэ намайе үгэхээ байна гү? Парторгын урда юугээ пилажа ябаа гээшэбши?! Ть-фу! Хүгшэрхэдөө хулгана барижа шадахаяа болоһон миисгэй! Үрзэгэр үһэн! Үһэншье гэжэ даа, үргэдэг тэхын сагаан даахи!

Урбаан. Аргааханаар хөөрэлдэе! (*ЗЭРГЭЛЖЭ НУУНАД*).
Хуу бүгэдөөрэн нууридаа болохо. Бишни шиниингээл
hanaаар бүтээгээб.

Дулма. Юу бүтээбэш?

Урбаан. Нэгэдэхээр, үһэмнай сагаан даахин бэшэ, хаб
харахан болошонхой! Хоёрдохёор, шимни миниингээ
хажууда ажаллаха болоош. Нүхэдэй сүүд гээшыешни
болюулхын хойноһоо шармайгдаал гээшэ!

Дулма. Тэрээхэн «шармайһан» тухайшни дуулаад
ябанаб. Өөрынгөө уршагта ябадалнуудые үмөөржэ,
Дулмадаа дурлашоод, уйһаа боложо иигэнэб гэһышни,
«Тэрэ Дулматаяа ажаллаха болоо бээш!» гээд парторг
хэлээ гэлсээ һэн даа. Харин елэн харахан үһэн тухайшни
мэдэнэгүйб.

Урбаан. Харахадатнай болохо! (*МАЛГАЙГАА АБАЖА
ДОХИНО, УРБААНАЙ НАГЛАГАР САГААН ҮНЭН УЛААН
БОЛОШОНХОЙ, ӨӨДӨӨ БОДОШОНХОН ЮУМЭ ХАРАГДАНА*).

Дулма. Пэй, энэшни иихэдээ юун болоо гээшэб! Шонын
нүхэр — шара нохой болохоёо зүгнөө гүш?

Урбаан. Яагааб, юун болооб?

Дулма. Ошожо гэрэлдэ харыш!

Урбаан. Үгы, юун болоо юумэб?

Дулма. Яһаншье амитан гээшэбши даа! Гэрэлдэ
ошожо хара! (*УРБААНИИЕ СААДА ТАҢАГ РУУГАА ТҮЛХИЖЭ
ОРУУЛНА*). Ай, ha-ha-ha-a! Зүнэг болоһоноо зондо
найрхахаяа һанаа гү?

УРБААН (*УУРТАЙ ЮУМЭ ГҮЙЖЭ ГАРАНА*). Золиг даһаа,
зорёон газар намда үгөө гү? Байзалши, өөрынь үһэ таһа
хайшалаад лэ үйлөөрөө болохоб!

Дулма. Хэнэй үһэ?

Урбаан. Маамар үһээ будахыемни порошок үгөө һэн.
Зорёон үгөө! Юу үгөө гээшэб?

Дулма. Шамтай зэргэлжэ нуухаһаа наана, хотоной
дунда уулзаханшье эшхэбтэр! Гэнтэ нагаса эжы орожо
ерүүжэг! Арил, арил саашаа.

Урбаан. Байгыш, байгыш даа! Энэшни минии сэдьхэл зүрхэмни бэцэ, миил үһэмни ха юм. Ойлгыш миниингээ дура зүрхые. Айл болохо гэлсэһэнээ бү мартыш! Үнөөхи тулуураашье шинии хэлэһээр хухалжа хаяаб! (*Улхата хүгшэн ороод, шагнажа зогсоно*). Гал руушье оро гээ һаашни орохоб, хамаагүй! Гансал шамтаяа... (*Үбдэг дээрээ һууна*).

Улхата хүгшэн. Энэшни юун гээцэб? (*Газарта һууһан УРБААНАЙ АРАҢАА ЗААНА. УРБААН СОШОРДОН БОДОШОНО*).

Тадхай, хээрэ хараа һаа хүнэһөө дэлиишхөөр муухай юун гээцэб! Энэ үһэншни?.. (*Дулма тээцэ хандана*). Иимэ амитантай холбоорилдоод, хамаг зөөриез, үхэр малаа хуу худалдаба гүш? Тээсгэн халуун аршаанай боошходо орожо байһаар, таанадые холбоорилдоно гэжэ дуулаад, гэдэргээ ерэн сасуу һалгаажа абаа һэм.

Урбаан. Зүб, зүб! Танһаал боложо һалаабди!

Улхата хүгшэн. Мүнөө болоһон хойно «зүб, зүб» гэжэ юумэншни үгы. Яба саашаа! (*УРБААН ҮҮДЭНДЭ ОШООД, ГЭДЭРГЭЭ ЭРЬЕНЭ*). Арил гэнэм! (*УЛХАТА ХҮГШЭН ГЭНТЭ Дулмын толгой харана*). Энэшни юун гээцэб?

Урбаан. Би түрын бэлэг үгөөб.

Улхата хүгшэн. Юу? Зүүдэлжэ байна гү? Хэн шамда басагаяа үгэхээ байгаа юумэб? (*ПУЛААДЫНЬ АБАЖА ҮГЭНЭ*). Иигээд лэ арил! Арил саашаа гэнэм! (*Урбаан ТАТАГАСАҢААР ГАРАНА*). Үхэр малаа худалдажа, Урбаанаар пулаад абхуулаа гүш?

Дулма. Наашаа һуугты, би хэлээд үгэһүүб.

Улхата хүгшэн. Хэлэхэдэшни болохо, би шагнажа байнаб.

Балма (орон). Сайнууд!

Улхата хүгшэн. Мэндэ, мэндэ даа!

Дулма. Балма эгээл саг соогоо орожо ерэбэш. Нагаса эжы, би энэ Балматай зүбшөөд, малаа худалдааб.

Улхата хүгшэн. Ши Балма хэзээнээ эндэ эзэн болообши?

Балма. Гахай, нохойдоо дарагдаад нуунхаар, ганса үнээгээ үлөөгөөд, бэшыень гүрэндөө тушаажархиха гэлсээ нэмди.

Дулма. Тэрэ мүнгээз би лоторей болгожо...

Улхата хүгшэн. Лоторей!.. Лоторейн шүүхые хүлээнхаар, тэдын нүүлэй тэнгэридэ хүрэхые хүлээбэлтнай дээрэ. Тэрэ солхооб шүүхэнөө мартаа гүш?

Балма. Улхата хүгшөө, та ходо Урбааниие бү мушалагты! Урбаан гээшэтнай хүндэ хоро хээгүй, хайн зантай хүн юм.

Улхата хүгшэн. Намһаа ондоо хүндэ тэрэнээ магтагты, би яабашье Урбаанаар хүрьгэн хэжэ хүнэй наадан болохогүйб. Һэтэртэй ганса ямаагымни «хүн буудаа» гэгты гэжэ Бадлада заагаад алуулһан байгаа. Үшөө... Үшөө поршоонхымни һалгаа һэн. Миин, шүлэ-шүлшэггүй амитан!

Балма. Ши, Дулма, наһатай болоош. Үе наһаараа гансаараа ябаха бэшш! Би мэдэнэгүйб даа, энэ хүгшөөгэй тахидаг бурхан шагнаа һаа, юун гэжэ ханаха юм? Өөрөөшье юу бодоод дуугаржа байна гээшэб! *(Улхата хүгшэн эрхиеэ халааһа руугаа хээд, сонходо ошоно).*

Дулма. Бурхан үгы ха юм.

Улхата хүгшэн. Бурханай үгы, биее ши хаанаһаа мэдэхэ болообши? *(Дулмада дүтэлнэ).* Үхэр малаа харахаяа хашараад худалдажа байһан залхуу үхин!

Дулма. Үнэхөөрөөшье, хэды болотор «Дулма, Дулма» гэлсүүлхэ хүнбиб, хашартай болошобо. Хашартай гэнэм! Хадамда гарахам. *(Хашарна).*

Балма. Тиимэ даа. Урбаан хүнһөө дугуу хүн бэшэ. Ниилгээд лэ нуугты саашаа.

Улхата хүгшэн. Ши иихэдээ юу шашажа байнаш! *(Балмада дүтэлнэ).*

Маамар. *(орон).* Сайнууд! *(Булта мэндэшлэлсэнэд).* Улхата хүгшөөмнай юундэ сухалдааб?

Улхата хүгшэн. Үхидэйнгөө хайнаар ябахадань

хүхишоод байнаб. Город курсда ошоһон аад, тишээ һалирхажа зугадаа бэшэ һэн гүш? Юундэ баһа энээгүүр бии болообши?

Маамар. Улхата хүгшөө, танайнгаа үнэн юумэ хэлэхэдэ, улайгаа сайгаашье һаа, уурланагүйб.

Балма. Нютагаа ерэн сасуу һаалишан болоод байна.

Дулма. Городой Гургалдаие һахижа байнхаар нютагаа ябая гэжэ би Маамарта хэлээ һэм.

Улхата хүгшэн. Юрэдөө юун гургалдайгаа дурданат?

Балма. Хүгшөөдэ сэхыень хэлыш!

Маамар. За, нэгэ тиимэхэн, хүнгэн зантай хүн байһан юм даа.

Улхата хүгшэн. Аа, тэли-тэлээ! Городто зон олон, хүндэ, хүнгэншые хүнүүд хаа-яа байгаал юм бэээ. Теэд һаалишаншые байха гээшэшни хүнгэхэн ажал бэшэ юм даа.

Маамар. Хүнгэхэншые бэшэ. Теэд хүндэхэн ажал дээрэ өөрынгөө нэрэ сагаалжа, талаан болоо һаа, Москва выставкэдэшье ошоод ябахадаа болоно бэээб.

Улхата хүгшэн. О-о, Маамарханаа харыт! Бүри саахануур сарбуу шүүрэнэн бодол хэлэжэ байнал!

Дулма. Сарбуу шүүрээ гэхэнээ улам, ши юун будагаа Урбаанда үгөө хүмши?

Маамар. Ямар будаг?

Дулма. Үһээ будахыень.

Маамар. Аа, тэрэ хара будаг гү?

Дулма. Тэрэшни хара бэшэ, улаан байшоо.

Маамар. Юу хэлэнэш?

Дулма. Улаан шара толгойтой юумэ ерээд үрзэгэнэжэ байһанаа, нагаса эжыдэ намнуулаад ошоо.

Маамар. Юундэ үлдөө гээшэбта? Тэрэ будаг би үгэхэдөө эндүүржэ, хубсаһанай будаг үгөө ха юмбиб!

Улхата хүгшэн. Иигэжэ мэдээл һэм! Шархи паараа олоо ха юм!

Дулма. Шархи паараа олоо гэхэ һаатнай, би Урбаанда гарахамни. Хамаагүй, нагаса эжы, яагшабта?

Балма. Хамаагүй, энэ үдэртөө түрэ найр хээд лэ хаяна бээбди! Гахай нохой, үхэр мал гэжэ гэдэргээ таталюурхаяа болёош. Эндээ Урбаанайнгаа хажууда хүдэлхөөр ажал олохош.

Дулма. Нагаса эжы, та харгыемни хаа хааһаар хара тодхор татаат! Мүнөө наһатай гэргэн болооб. Наадажа, альярхажа ябаха газарни дууһаа! (*Шууялданад*).

Лыгдэн (*орono*). Зай, юунэймнай баяр боложо байнаб?

Балма. Одоол Урбаантанаа айл болгожо байнабди.

Лыгдэн. Тэрэмнай яаха аргагүй зүб гээшэл даа! Мүнөө ная Урбаан директортэй золгожо, хонишон болохомни гээ. Түрэхэ хони тушаажа абаха болоол даа. Зай, Дулмамнай Урбаантаяа хамта нэгэ гүүртэ хони абажа ерээд лэ...

Дулма. Баһа Дулма, Дулма!.. Юрэдөө яагшабта, бил хонишон болохогүйб! Урбааншье хониндо ошохогүй!

Балма. Юундэ?

Дулма. Юрэдөө мүнөөнэй хонинһоо ношшо юумэн үгы. Миил халта шииг абахадаа ганганалдашоод, хамар амаараа хаахиралдажа байхыень шагнахашье дурамнигүй. Үшөө түрэхэ хонин гэнэл! Борошог намгадһаа дороор бөөмэйлжэ тэдэниитнай түрүүлхэ хэрэгтэй. Муушье наа үбгэнтэйб, Урбаамни хоолойемни тэжээгээд ябуужаг!

Балма. Ши бидэ хоёр яһала хөөрэлдөө, хэлээ ойлголсоо бэшэ һэн гүбди! Теэд Урбааншни хониндо орохомни гэжэ өөрөө дурлаа ха юм!

Дулма. Дурлаа гэнэ гүш? Урбаан хониндо дурлаа гү, али намда гү — үшөө хараад үзүүжэбди.

Лыгдэн. Эрэтэй боложо үрдеэгүй аад, эмээллэжэ эхилһэнэй хэрэггүй.

Дулма. Хонишон болохын түлөө би Урбаанай намган болохоо байна бэшэб! Юу хэхээе, хаана байхаяа бидэнэр гэр бүлөөрөө зүбшэжэ мэдэхэбди.

Лыгдэн. Һэ, гайхалтай?! (*ЭНЭ ТЭРЫН НЮУР ТЭЭШЭ ЭРЬЕЖЭ ХАРАНА*). Үни холоһоо хойшо Урбаанай намган болохоёо арсадаг аад, гэнтэ юунһээ боложо энэмнай

хадамда гарахаяа ханабаб? (УЛХАТА ХҮГШЭН ТЭЭШЭ
ОШОНО). Тамнай юун гэжэ хананат?

Улхата хугшэн (СОНХОДО БУРУУ ХАРААД ЗОГСООНОО
ҺӨӨРГӨӨ ЭРЬЕНЭ). Мэдэнэгүйб!

Найдан (БАДЛАТАЙ ХАМТА ОРОНО). Зай, ниислэлэй
асуудал зондо амарые айладхая! (Булта
МЭНДЭШЭЛЭЛСЭНЭД). Түрэ найр болохоёо байһандал
сугларшоод, юугээ хэжэ байнат?

Балма. Ороһоор таажархибат. Ёһотойл түрэ найраа
хэхэээ байнабди!

Найдан. Хэнэймнай баатар хүбүүн, хаанаһаа бэриие
буулгахань гээшэб? Худа урагаймнай түшэжэ байһан хадын
нэрэ, ундалжа байһан уһа голынь хаана гээшэб?

Балма. Бархан уулаһаа уг гарбалтай, баян Сэлэнгэһээ
ундалдаг алдартай, урда, хойто Хориһоо нагасанартай,
аяар далайн саанаһаа аха дүүгээ тоолодог, иимэ нэгэн
отогой эрхэ басаганиинь болохо Дулма гэжэ хүүхэнээ
Урбаан баатарта уг холбон хадамнахаяа байна гээшэлди
даа!

Бадла. Урбаан? (Ташаганаса энеэжэрхинэ).

Улхата хугшэн. Юу энеэгээбши?..

Найдан. Хадам эжы, болгоогты. Бадламнай ноён
боложо томилогдоод, аймаг орожо ябана. Бидэнэр хүнгэн
машинаар гэртээ ерэбэбди. Найр наада хэжэ үдэшэхэээ
бодогты!

Балма. Зай, залуу нүхэрнай ямар тушаалтай гээшэб?

Лыгдэн. Райком комсомолой инструктор Найданов
Бадла! Танилсагты! (ЗОН ХУЖИЛДЭНЭ, ШМУЯНАД). Тэрэ ерэнэн
зонтнай хаанаб?

Бадла. Конторо руу ошоо. Тантай золгохо хэбэртэй хэн.

Лыгдэн. Зай, зай! (БАДЛЫН ГАР БАРИНА). Аймаг ошожо,
һайн хүдэлыш даа!

Бадла. Һайн даа!

Найдан. Бэрхэ юумэ басагамни, зүб лэ ябана гээшэш!
(Толгойень эльбэнэ).

Улхата хүгшэн. Зүб, буруунь үшөө мэдэгдээгүй!

Маамар.Юундэ?

Улхата хүгшэн. Намһаа, эгээл намһаа үгэ гуйжа, хүрьгэн хүбүүн ерээгүй байна. Алин гээшэб тэрэ Урбаан баатартнай? *(Зон булта энеэлдэнэ).*

Балма. Танай урда хоёр жэл үбдэг дээрээ нуужа, Дулма басагыетнай гуйһан Урбаан гэнтэ танилтнай бэшэ болобо гү?

Улхата хүгшэн. Үшөө Урбаанай баатар бэшые шалгаагүй байнам!

Найдан. Зай яахамнайб, яаба хээбэшые аргагүй зүб юумэн боложо байна. Ганса сусалһаа гал гарахагүй, ганса хүнһөө гэр хотон бүрилдөөгүй юм. Теэд Урбаан хүрьгэмни алин гээшэб?

Балма. Хүрьгэн хүбүүндээ битнайл ошохо болоо бэээб. *(Гаража ошоно).*

Улхата хүгшэн. . Иигэхэдээ бидэнэр басагаяа үгэхээ байнагүй, хүрьгэниие буулгахаяа байна гүбди? Тэрэмнай манайда хүрьгэ орохоёо һанаһан хүн гээшэ бы!

Лыгдэн. Айш даа, мэдэһэн юумэндэл тэрэ Урбаамнай ерэбэ! *(Сонхо руу хүнүүд улылдэнэд. Балма хоёр басагадтай оронод).*

Балма. Миил мэдэһэн юумэдэл хүлөө хүнгэдэшоод ябана.

Найдан. Болоо, болоо! Урбаанһаа үлүү хүрьгэн намда хэрэггүй!

Улхата хүгшэн. . Тиимэ даа! Хүрьгэнэйнгөө малгайгаа абахадань, гоё хүрьгэнтэй болоһоноо хаража эхилжэш даа. һи-һи-һи-и! *(Амаяа бариха байгаад энеэнэ).*

Найдан. Юунэйнэ энеэдэн болобо? *(Энэ тэрын нюур харана).*

Урбаан *(Яаралтайгаар орожо ерэнэ).* Аа, Лыгдэн Цыренович, эндэ байна гүт? Би таниие бэдэржэ...

Найдан. Зай, Урбаан, һайн байна гүт?

Урбаан. һайн, һайн! *(Найданай нюуршые харангүй)*

ЯАРАЛТАЙГААР ЛЫГДЭНДЭ ОШОНО). Таниие бригадиртай хамта, Балма, шамайе... мүнөөдэртөө намтай ошожо, хониень тушаажа үгэхэ гээд директор хэлээ.

Лыгдэн. Зай, хамаагүй, үглөө болгуужабди. Мүнөө шиниимнай һананан зорихон хэрэг бүтэжэ байна! Дулматаяа хөөрэлдыш!

Урбаан. Дулматай гэнэ гүт? Эри мохоотойшье һаа, хутага үзүүртэй юм. Би хүнэй хүбүүн гээшэб! Үргэн сагаан сэдхэлээ хүл доогууртнай дэлгэжэ, үнэнхэ зүрхэнһөө хүндэлхэ гуйха бүримни, һэцхэл дурыемни хүлөөрөө гэцхэжэ, эрэ нэрымни эри дээрэ нюлмаад ябаһантнай хүрөө!

Балма. Урбаан, ши ойлгыш! Эндэмнай ондоо хөөрэлдөөн боложо байнал!

Урбаан. Улхата эжын уур хөөрөөн хоёрын үдэр бүрил ондоо боложо байгша даа!

Улхата хүгшэн (ЕНГҮҮГЭЭР). Хүрьгэн хүбүүн, малгайгаа абыт! (ИИШЭ ТИИШЭЭ ХАРАЖА БАЙГААД ЭНЕЭБХИЛНЭ).

Урбаан. Малгайгаа абахадамнайшье болохо! (НЮСЭГЭН БОЛОТОР ХОҢАЖАРХИҢАН ТОЛГОЙ ХАРУУЛНА). Зай, юун гэхэ байнат? (УЛХАТА ХҮГШЭН ТЭЭШЭ ДҮТЭЛНЭ). Хүнэйл толгойдо адли бэшэ гү? Мяханай адаг уушхан бэшэб! Уладай адаг Урбаан гэлдэхэээ болигты! (ҮҮДЭН ТЭЭШЭ ДАБ ГЭНЭ).

Маамар. Шинингээ гуйдаг гуйлта бүтөөгөөб! (Дулмые ошоод һугадана).

Урбаан. Юу? (БАХАРДАНГЯАР ӨӨДЭ УРУУГАА ХАРААШАЛНА).

Найдан. Зай, Урбаан, эрхэ басагаяа, Дулмаяа, шинингээ һананай нүхэр болгожо үгэхэмнай гээшэл даа!

Дулма. Эсэгимни хэлэхые дуулаба гүш?

Урбаан. Орон сасуумни хэлэхэээ яагаабта. Гурбан зуун жаран горходоор гээгэ томоод, номин һайхан Байгалдаа шудхаржа ханилһан — хангай сэлгээн буряад нютагайнгаа дангина һайхан Дулма басагантайнь ханилжа һууха хубитай

байһандаа баярланаб! Улаан зүрхэмни сээжэ соогоо
жэргэжэ байна! Ураг түрэл болохо улад зондоо баярлажа
юрөөнэб!

Лыгдэн. Иигэжэл манай хасууртайнхид дуулажа, хүхижэ
байгыт даа.

Хаянал, хаянал Хасууртамнай
Хабарайнгаа бороодо үерлөөл ха.
Ханхинаса дууланал Хандамамнай
Халуухан сэдхэлынь үерлөөл ха.

Найганал найганал Намаатамнай,
Намарайнгаа һалхинда һогтошоол ха.
Найган, нэнгэн дууланал Намжалмамнай,
Намдуухан зугаадань һогтошоол ха.

Хүшээгэ.

1970 он.